

znanstveni posvet
Vodenje v vzgoji in izobraževanju

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA

Zbornik povzetkov

Kongresni center Portus, Portorož

3.-4. april 2013

Il. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju:
VODENJE UČENJA

Zbornik povzetkov

Uredili: Mateja Brejc in Petra Weissbacher

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: Andrej Koren

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Dravski tisk d.o.o.

Naklada: 270

Kranj, 2013

© 2013 Šole za ravnatelje

Publikacija je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT**

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA

Zbornik povzetkov

3.-4. april 2013

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

PROGRAMSKI ODBOR

- mag. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje, vodja programskega odbora
- dr. Andrej Koren, Šola za ravnatelje
- dr. Tatjana Ažman, Šola za ravnatelje
- dr. Karin Bakračević Vukman, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru
- dr. Peter Earley, Inštitut za izobraževanje Univerze v Londonu
- dr. Viktorija Florjančič, Fakulteta za management Koper, Univerza na Primorskem

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- mag. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje
- Alen Ježovnik, Fakulteta za management Koper, Univerza na Primorskem
- Andrej Savarin, Šola za ravnatelje
- Eva Valant, Šola za ravnatelje

KAZALO

Program posveta	5
Plenarna predavanja	12
Predstavitve referatov	5
Predstavitve plakatov	5
Tloris kongresnega centra Portus.....	3
Zapiski.....	5

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Spoštovani udeleženci!

Pregled virov pokaže, da obstaja veliko število literature, raziskav, usmeritev, konferenc, seminarjev, video posnetkov, blogov in tvtov o vodenju učenja. Poudarki so različni, najbolj poudarjeno je učenje učencev. Izhodiščna predpostavka II. znanstvenega posveta Vodenje v izobraževanju pa je, da imajo odlične organizacije, še posebej vzgojno izobraževalne, učenje v središču, pri čemer pa ne gre le za učenje učencev, ampak tudi strokovnih delavcev, ravnateljev in vseh, ki so povezani z delom šol. Gre torej za:

- vodenje učenja otrok, učencev in dijakov,
- vodenje profesionalnega učenja in
- vodenje učenja različnih deležnikov v vzgoji in izobraževanju.

Poleg plenarnih predavanj bo v 31 sekcijah predstavljenih 68 referatov in 3 plakati. Razpravljali bomo o iskanju in omogočanju najboljših izkušenj učenja v in izven vrtca in šole, o vplivu ravnateljev in učiteljev na učenje otrok, učencev, dijakov in študentov ter njihove dosežke, o izboljševanju kakovosti poučevanja z različnimi oblikami profesionalnega razvoja, o krepitvi zmožnosti vrtcev in šol za učenje učenja na vseh ravneh, o oblikovanju in vodenju profesionalnih učečih se skupnosti idr. Del vsebin je usmerjen v predstavitve vodenja učenja deležnikov, najpogosteje staršev.

Izkoristimo priložnost za razmišljanje, učenje, izmenjavo in naj bo posvet prispevek k izboljšanju (vodenja) učenja na vseh ravneh.

mag. **Mateja Brejc**,
vodja programskega odbora posveta

PROGRAM

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

SREDA, 3. APRIL 2013		
13.00-14.30 Dvorana Colombo	Uvod v znanstveni posvet	mag. Mateja Brejc , Šola za ravnatelje
	Plenarno predavanje: V UČENJE USMERJENO VODENJE: URESNIČEVANJE	dr. Peter Earley , Inštitut za izobraževanje Univerze v Londonu
14.30-15.00	Odmor	
15.00-16.00	PREDSTAVITVE REFERATOV I	
16.00-16.15	Odmor	
16.15-17.15	PREDSTAVITVE REFERATOV II	
17.15-17.45	Odmor	Predstavitve plakatov
17.45-18.45	PREDSTAVITVE REFERATOV III	
ČETRTEK, 4. APRIL 2013		
9.00-10.00	PREDSTAVITVE REFERATOV IV	
10.00-10.15	Odmor	
10.15-11.15	PREDSTAVITVE REFERATOV V	
11.15-11.45	Odmor	
11.45-13.15 Dvorana Colombo	Plenarni predavanji: KAKO "IZMERITI" OZ. OCENITI RAZVITOST KOMPETENCE UČENJE UČENJA?	dr. Karin Bakračević Vukman , Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru
	SPODBUJANJE KOMPETENCE UČENJA UČENJA V SLOVENSKIH ŠOLAH IN VRTCIH	dr. Andrej Koren , Šola za ravnatelje
13.15-13.30	Odmor	
13.30-15.00	PREDSTAVITVE REFERATOV VI Zaključek posveta	

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITEV REFERATOV I: SREDA, 3. april 2013, 15.00-16.00

DVORANA SCOTT	Saša Čadež, OŠ Škofja Loka-Mesto	KDO, ČE NE UČITELJ, NAJ BO STROKOVNI SODELAVEC STARŠEV?
	Andrej Zaman, OŠ Šturje Ajdovščina	PRAVICE IN DOLŽNOSTI STARŠEV V ŠOLSKEM SISTEMU
DVORANA COOK	Tanja Benčič Rihtaršič, Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper	PRIZADEVANJA ZA RAZVIJANJE KOMPETENCE UČENJE UČENJA PRI DIJAKIH
	Lea Avguštin, Šola za ravnatelje	KAJ UČITELJE SPODBUJA IN OVIRA PRI RAZVIJANJU KOMPETENCE UČENJE UČENJA PRI UČENCIH
DVORANA AMDUSEN	Vida Šter, Andreja Krnc, OŠ Šmihel, Podružnica Birčna vas	USPEŠNA ŠOLA JE IZZIV UČENCEM, UČITELJEM, STARŠEM IN ŠIRŠEMU OKOLJU
	Lidija Lampe, OŠ Podbočje	NAČINI UČENJA TUJEGA JEZIKA IN BIBLIOPEDAGOŠKO DELO
DVORANA COLOMBO	Tanja Rupnik Vec, Zavod RS za šolstvo Sašo Stanojev, Projekt e-šolstvo	VLOGA RAZVOJNEGA E-LISTOVNIKA V PROFESIONALNEM UČENJU IN RAZVOJU UČITELJA
	Jana Podobnik Kožič, Vrtec Škofja Loka	SO NAM OMEJITVE IN OVIRE IZGOVORI ALI PA NAM POSTANEJO IZZIV?
DVORANA DA GAMA	Alenka Vidmar, VZ Kekec Grosuplje	ISKANJE NOVIH NAČINOV SPODBUJANJA JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI OTROK
	Stanka Blažič, JVIZ Mozirje, OE Vrtec Mozirje	MOTIVACIJA OTROK ZA UČENJE

PREDSTAVITEV REFERATOV II: SREDA, 3. april 2013, 16.15-17.15

DVORANA SCOTT	Eva Traven, OŠ Predoslje Kranj	LOV NA ZAKLAD S POMOČJO PAMETNEGA TELEFONA IN QR KODE
	Tanja Müller, OŠ Franceta Prešerna Kranj	SKOZI MONITOR V SVET
DVORANA COOK	Mojca Štraus, Pedagoški inštitut	MEDNARODNE PRIMERJAVE O VLOGI RAVNATELJA IN ŠOLSKIH DEJAVNIKOV PRI USTVARJANJU POGOJEV ZA UČENJE
	Mihaela Zavašnik Arčnik, Šola za ravnatelje	OVIRE IN SPODBUDE STALIŠČ BODOČIH RAVNATELJEV DO VODENJA ZA UČENJE
DVORANA AMDUSEN	Mateja Petric, Posvetovalnica za učence in starše Novo mesto	ŠOLA ZA STARŠE — MOŽNOST IN PRILOŽNOST ZA SODELOVALNO UČENJE IN DIALOG S STARŠI
	Mojca Perić, Janja Dragšič, Vrtec Studenci Maribor	AKTIVNO SODELOVANJE STARŠEV PRI VZGOJNEM DELU V PRVEM STAROSTNEM OBDOBJU
DVORANA COLOMBO	Marjanca Vampelj, OŠ Vrhovci	UVAJANJE IZBOLJŠAV ZA VEČJO KAKOVOST POUČEVANJA
	Mirjana Jelančič, OŠ Sava Kladnika Sevnica	MED ODGOVORNOSTJO IN ODLIČNOSTJO
DVORANA DA GAMA	Tina Vršnik Perše, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru Ana Kozina, Pedagoški inštitut	RAZVOJ RAZUMEVANJA RAZREDNEGA MANAGEMENTA
	Tanja Mlaker, OŠ Brusnice, vrtec	VLOGA UČENCEV KOT VODIJ LASTNEGA UČENJA IN UČENJA SOŠOLCEV TER UČITELJ KOT KOORDINATOR IN OCENJEVALEC UČNEGA PROCESA

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITEV PLAKATOV: SREDA, 3. april 2013, 17.15-17.45

AVLA KONGRESNEGA CENTRA PORTUS	Dragica Toplišek Tušar, Vrtec Škofja Loka	DAN BREZ IGRAČ: NESTRUKTURIRAN MATERIAL — PRILOŽNOST ZA RAZISKOVANJE, IGRO
	Natalija Mihelčič, OŠ Stopiče	UČENCI V VLOGI UČITELJA – KREPITEV (SAMO) UČENJA S POMOČJO UPORABE RAZLIČNIH UČNIH OBLIK
	Barbara Šket, OŠ Log - Dragomer	SODELOVALNO UČENJE

PREDSTAVITEV REFERATOV III: SREDA, 3. april 2013, 17.45-18.45

DVORANA SCOTT	Breda Knafelc, OŠ Šmihel	POMEN AKTIVNEGA VKLJUČEVANJA DELEŽNIKOV V KAKOVOSTNO IZVAJANJE VZGOJNO IZOBRAŽEVALNIH NALOG
	Alenka Košak, OŠ Podbočje	KNJIŽNICA KOT PROSTOR ZA UČENJE
DVORANA COOK	Lidija Butina, Anamarija Šmajdek, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica	AKTUALIZIRANJE LITERATURE Z DIALOGOM IN LIKOVNIMI METODAMI
	Jan Žitnik, Ekonomška šola Ljubljana	MOTIVIRANJE DIJAKOV S POMOČJO KONCEPTA IGRIFIKACIJE
DVORANA AMDUSEN	Jožica Frigelj, OŠ Ketteja in Murna	O DRUGAČNI PARADIGMI OCENJEVANJA ZNANJA
	Urška Štremfel, Pedagoški inštitut	UČENJE NA PODLAGI IZSLEDKOV MEDNARODNIH RAZISKAV ZNANJA
DVORANA COLOMBO	Mojca Miklič, OŠ Otočec	ALI LAHKO RAVNATELJ VPLIVA NA KAKOVOST POUČEVANJA?
	Justina Erčulj, Alojz Širec, Šola za ravnatelje	VODENJE ZA UČENJE – IZKUŠNJE IN DOSEŽKI PROFESIONALNEGA UČENJA RAVNATELJEV
DVORANA VESPUCCI	Lidija Grmek Zupanc, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	LETNI DELOVNI RAZGOVOR KOT PRILOŽNOST ZA UČENJE RAVNATELJA IN PREDAVATELJEV
	Martina Kumer, OŠ Braslovče	USTVARJATI POGOJE ZA OSEBNO RAST UDELEŽENCEV IZOBRAŽEVALNE INSTITUCIJE
	Sergeja Zemljarič, Vrtec Galjevica	Z NAČRTOVANIM PROFESIONALNIM RAZVOJEM STROKOVNIH DELAVCEV V VRTCU K USTVARJANJU KAKOVOSTNEGA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA OKOLJA ZA OTROKE V VRTCU
DVORANA DA GAMA	Ivan Ferbežer	KATERIH DESET KLJUČNIH ZNANJ MORAJO POZNATI RAVNATELJI O NADARJENIH UČENCIH?
	Erna Žgur, CIRIUS Vipava	UČENJE PRI OSEBAH Z VEČ PRIMANJKLJAJI

PREDSTAVITEV REFERATOV IV: ČETRTEK, 4. april 2013, 9.00-10.00

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

DVORANA SCOTT	Katja Arzenšek Konjajeva, Neva Strel Pletikos, OŠ Lucija	ODNOSI V RAZREDU
	Simona Podobnik, OŠ Škofja Loka-Mesto	POTI IN NAČINI, KAKO LAHKO Z MLAJŠIMI UČENCI GRADIMO ODNOSI Z LJUDMI OKOLI SEBE
DVORANA COOK	Janko Uhan, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	MOODLE – PRAVO SPLETNO UČNO OKOLJE ZA SLOVENSKE ŠOLE?
	Marija Šubic, Tehniški šolski center Kranj, Višja strokovna šola	UPORABA BLOGA ZA POUČEVANJE IN UČENJE ANGLEŠČINE KOT JEZIKA STROKE V SEKUNDARNEM IN TERCIARNEM IZOBRAŽEVANJU
DVORANA AMDUSEN	Jera Gregorc, Alenka Černič, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani	SVOBODA IGRE IN IGRIVOSTI V AVTONOMIJI NAČRTOVANJA IZVEDBENEGA KURIKULUMA V VRTCU
	Martina Žnidaršič, Vrtec Kurirček Logatec	KOMPETENTNOST VZGOJITELJA PRI SPODBUJANJU SKUPNEGA BRANJA IN POSREDOVANJA VEČKODNIH BESEDIL V VRTCU ZA OTROKOV GOVOR
DVORANA COLOMBO	Lilijana Bele, OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad	MOTIVACIJA IN VODENJE STAREJŠIH OSNOVNOŠOLSKIH UČITELJEV ZA PROFESIONALNO UČENJE
	Mateja Andrejčič, OŠ Stopiče	RAZVIJANJE SODELOVALNEGA PROFESIONALIZMA UČITELJEV PRISPEVA K KVALITETI DELA V ŠOLI
DVORANA DA GAMA	Doris Kužel, OŠ Škofja Loka-Mesto	KAKO SE NA OŠ ŠKOFJA LOKA-MESTO STROKOVNI DELAVCI UČIJO OD STROKOVNIH DELAVCEV IN VLOGA RAVNATELJA PRI TEM
	Tatjana Šček Prebil, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola	VODENJE UČENJA STROKOVNIH DELAVCEV

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITEV REFERATOV V: ČETRTEK, 4. april 2013, 10.15-11.15

DVORANA SCOTT	Branka Jarc Kovačič, Branka Balantič, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	USPOSABLJANJE MENTORJEV ZA AKTIVNO VODENJE IN IZVAJANJE PRAKTIČNEGA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDENTOV VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL
	Polona Peček, Šola za ravnatelje Romana Marolt, Srednja frizerska šola Ljubljana	VODENJE UČENJA DELEŽNIKOV V OKVIRU PROGRAMA MREŽE UČEČIH SE ŠOL IN VRTCEV IN ŠIRŠE
DVORANA COOK	Maša Vidmar, Pedagoški inštitut	INDIVIDUALIZIRANO RAZVIJANJE BRALNE PISMENOSTI PRI UČENCIH PRVEGA RAZREDA
	Katarina Kežar, OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora, vrtec	UČENJE GOVORNE KULTURE PRI POUKU SLOVENŠČINE
DVORANA AMUNDSEN	Renata Beguš, Vzgojnovarstveni zavod Radovljica, Vrtec Begunje	PEDAGOŠKI PRISTOPI ZA OPOLNOMOČENJE VRTCA V UČEČI SE SKUPNOSTI
	Nastja Beznik, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	DO POSLOVNE ODLIČNOSTI PREKO MOBILNOSTI, KOT ENE IZMED POTI DO INTERNACIONALIZACIJE V UČEČI SE ORGANIZACIJI
DVORANA COLOMBO	Klavdija Mirt, OŠ Leskovec pri Krškem	POLOŽAJ UČITELJA IN UČENCEV V RAZREDU
	Evgenija Peternel, OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova	MEDPREDMETNI PROJEKT ZA PRAKTIČNO UPORABO ZNANJ V TRETJEM TRILETJU
DVORANA DA GAMA	Branka Likon, Aleksandra Pobega, OŠ dr. Aleš Bebler - Primož Hrvatini	UČITELJI RAZVIJAJO KOMPETENCO »UČITI SE UČENJA«
	Tina Rutar Leban, Pedagoški inštitut Karmen Pižorn, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani	NEKATERE ZNAČILNOSTI POUKA TUJEGA JEZIKA V OSNOVNI ŠOLI: PRIMERJAVA ODGOVOROV UČENCEV IN UČITELJEV IZ SLOVENIJE IN NEKATERIH EVROPSKIH DRŽAV

PREDSTAVITEV REFERATOV VI: ČETRTEK, 4. april 2013, 13.30-15.00

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

DVORANA SCOTT	Tatjana Ažman, Sanja Gradišnik, Šola za ravnatelje	UČENJE UČITELJEV Z VZAJEMNO REFLEKSIJO
	Melita Zagorc Vegelj, Dženi Rostohar, OŠ Leskovec pri Krškem	ŠOLSKA SVETOVALNA SLUŽBA LAHKO SPODBUJA PROFESIONALNI RAZVOJ STROKOVNIH DELAVCEV
	Tatjana Blaži, Nataša Durjava, Vrtec Tržič	REFLEKSIJA DELA VZGOJITELJA
DVORANA COOK	Ana Mlekuž, Pedagoški inštitut	POGOJI NADALJNJEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA ZA UČITELJE TUJIH JEZIKOV V LUČI PRIMERJAVE MED DRŽAVAMI VKLJUČENIMI V EVROPSKO RAZISKAVO O JEZIKOVNIH KOMPETENCAH
	Helena Jošt, Šolski center Kranj, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola	VODENJE UČENJA NA RAZLIČNIH RAVNEH POUČEVANJA TUJIH JEZIKOV
	Jelka Bajželj, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	VODENJE UČENJA OD PODPORI IKT V (TERCIARNEM) IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH: (POSLOVNO) STROKOVNO KOMUNICIRANJE V SLOVENŠČINI IN NEMŠČINI
DVORANA AMUNDSEN	Branka Vodopivec, OŠ Predoslje Kranj	VODENJE UČENJA V OKVIRU PROJEKTA SODELOVALNI UČNI KROGI
	Martina Valant, Glasbena šola Jesenice	SPOZNAVANJE GLASBIL IN ZGODOVINE MESTA – PROJEKT »TRŽNICA«
	Marjan Prevodnik, Zavod RS za šolstvo	ZAKAJ BI MORALI BITI RAVNATELJI SEZNANJENI (VSAJ) Z OSNOVAMI (S)LIKOVNO-VIZUALNE IN UMETNIŠKE PISMENOSTI?
DVORANA COLOMBO	Mateja Vodenik, OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova	MOJE DELO V KOMBINIRANEM ODDELKU
	Iris Kravanja Šorli, OŠ Martina Krpana	IMPLEMENTACIJA KONCEPTA IZVIRNEGA DELOVNEGA PROJEKTA POMOČI V PRAKSI
	Andreja Lavrič, Izobraževalni center za zaščito in reševanje	UČENJE ZA USPEŠNO VARSTVO PRED NARAVNIM IN DRUGIMI NESREČAMI
DVORANA DA GAMA	Lovro Dretnik, Gimnazija Moste	VODENJE UČENJA NADARJENIH DIJAKOV V ZNANJU MATEMATIKE
	Laura Rožman, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije	VODENJE UČENJA IN ŽELENI DOSEŽKI UČENCEV
	Tatjana Ferjan, Srednja trgovska šola Ljubljana	MODELI VODENJA UČENJA IZ PRAKSE

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

PLENARNA PREDAVANJA

SREDA, 3. APRIL 2013	PLENARNO PREDAVANJE
DVORANA COLOMBO	13.00–14.30

dr. **Peter Earley**, Inštitut za izobraževanje Univerze v Londonu

V UČENJE USMERJENO VODENJE: URESNIČEVANJE

V prispevku bo na osnovi novejših raziskav tekla razprava o tem, kaj vemo o v učenje usmerjenem vodenju. O tem, kako ravnatelji preživljajo svoje dneve, o izzivih, s katerimi se soočajo in o tem, kako si prizadevajo delovati kot v učenje usmerjeni vodje. Raziskave kažejo, da je delo ravnateljev zahtevno, neizprosno, kompleksno in čustveno zahtevno. Vendar pa je nedavno poročilo OECD (Schleicher 2012) pokazalo na pomembne razlike v vlogah, ki jih ravnatelji igrajo tako med kot znotraj izobraževalnih sistemov. Analiza porabe ravnateljevega časa daje pomemben vpogled v za njih najpomembnejše stvari in kako delujejo (ali ne) kot v učenje usmerjeni vodje. Uravnoteženost med operativnim in strateškim vodenjem je vedno izziv. V eni od novejših raziskav smo ugotovili, da po mnenju ravnateljev preveč časa porabijo za administracijo in upravljanje in premalo za vodenje učenja in poučevanja. Zdi se jim tudi, da premalo časa porabijo za svoje lastno poučevanje in profesionalni razvoj (Earley idr. 2013). Ta pregled v učenje usmerjenega vodenja bo vodil k razmisleku o tem, kako ravnateljevati s pogledom na vodenje z učenjem obogatene šole, v kateri je učenje tako učencev kot tudi odraslih na prvem mestu.

VSEBINA

- Delo ravnateljev
- V učenje osredotočeno vodenje
- Uresničevanje

1. DELO RAVNATELJEV

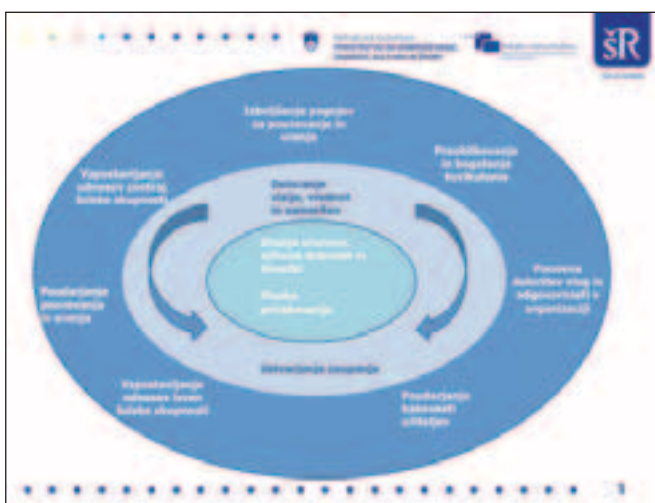
Spremembe v vlogi ravnatelja v zadnjih 25 letih:

- Obseg avtonomije
- Ravni in vzorci odgovornosti
- Vrsta odgovornosti (OECD, 2012)

V zadnjem času je močno poraslo globalno zanimanje za vodenje, poleg tega pa se je zelo razširilo tudi spoznanje, da ima vodenje zelo pomemben vpliv na šolski uspeh in dosežke učencev. Tako se vedno bolj uveljavlja kot vodenje za učenje ali v učenje osredotočeno vodenje.

DELO RAVNATELJEV

- Učinkoviti ravnatelji – in še posebej dobro vodenje učenja – najbolj lahko spreminjata šolske standarde in dosežke učencev (Ofsted, 2012, 20).
- Manj je znanega o tem, kako ravnatelji izrabljajo svoj čas, kaj delajo vsak dan in kako se to lahko razlikuje po šolah in različnih izobraževalnih sistemih.
- Ključne dimenzije uspešnega vodenja?

LEVIN, B (2013)
SAMOZAVESTNO RAVNATELJEVANJE

‘.....od ravnateljev zahtevamo preveč vsega - strokovnega znanja in veščin, s čimer se zdi ravnateljevanje delo, preveč zahtevno za normalne smrtnike’.

Medtem ko so za Levina številna znanja sicer pomembna, pa je najpomembnejše to, ‘da so ravnatelji resnično samozavestni in se počutijo sposobne na dveh glavnih področjih’:

- ‘pri vodenju poučevanja in učenja, in
- pri sposobnosti obvladovanja političnega okolja v šoli in izven nje na način, da lahko ohranjajo organizacijo in gradijo podporo skupnosti’

PRAKSA RAVNATELJEVANJA

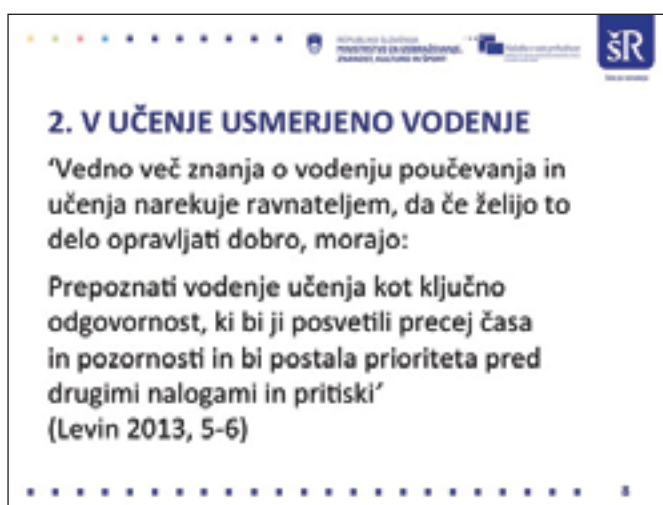
Precej časa se ukvarjajo z administrativnimi in menedžerskimi vidiki službe. Radi so vidni in so dosledni pri besedah in dejanjih.

Ukvarjati se s stvarmi, ki so najbolj pomembne in delovati kot ravnatelj osredotočen na učenje je prioriteta za odlične ravnatelje.

Kljub temu pa McKinsey (2010) v svojem poročilu opaža, da angleški ravnatelji preživijo:

- 14% svojega časa izven šole zaradi uradnih službenih obveznosti,
- 34% v šoli vendar izven svoje pisarne in
- več kot polovico svojega časa (52%) pa v pisarni.

Te številke so skoraj identične rezultatom raziskave, kjer je bilo vključenih čez 800 ravnateljev (Earley idr 2012)

2. V UČENJE USMERJENO VODENJE

‘Vedno več znanja o vodenju poučevanja in učenja narekuje ravnateljem, da če želijo to delo opravljati dobro, morajo:

Prepoznati vodenje učenja kot ključno odgovornost, ki bi ji posvetili precej časa in pozornosti in bi postala prioriteta pred drugimi nalogami in pritiski’

(Levin 2013, 5-6)

VODENJE UČENJA

- Ideja v učenje osredotočenega vodenja ali vodenja za učenje še naprej pridobiva prednost pred drugimi koncepti vodenja.
- Za OECD je bistvo učinkovitega vodenja delovanje na način, ki se osredotoča na podporo, vrednotenje in razvoj kakovosti učiteljev (Pont idr 2008).
- To vključuje 'usklajevanje kurikulumov z načinom poučevanja, spremljanje in vrednotenje učiteljske prakse, spodbujanje profesionalnega razvoja učiteljev in podpora delovni kulturi sodelovanja' (Schleicher, 2012, 18).

šR

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

5 DIMENZIJ UČINKOVITEGA RAVNATELJEVANJA (ROBINSON, 2008)

1. Podpora in sodelovanje pri učenju in razvoju učiteljev (0.84)
2. Dogovor glede pričakovanj in določitev ciljev (0.42)
3. Načrtovanje, usklajevanje in vrednotenje poučevanja in kurikulumov (0.42)
4. Strateško zagotavljanje virov (0.31)
5. Zagotavljanje urejenega in spodbudnega okolja (0.27)

5 DIMENZIJ UČINKOVITEGA RAVNATELJEVANJA (ROBINSON, 2008)

1. Podpora in sodelovanje pri učenju in razvoju učiteljev (0.84)
2. Dogovor glede pričakovanj in določitev ciljev (0.42)
3. Načrtovanje, usklajevanje in vrednotenje poučevanja in kurikulumov (0.42)
4. Strateško zagotavljanje virov (0.31)
5. Zagotavljanje urejenega in spodbudnega okolja (0.27)

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
KULTURO IN ŠPORT

ŠR

GLAVNO SPOROČILO

‘Bolj ko je poučevanje in učenje bistvo ravnateljevih odnosov, dela in učenja, večji vpliv ima na dosežke učencev.’
(Robinson, 2008)

Razvoj učiteljev najbolj pripomore k učnim dosežkom učencev – dejanja ravnateljev so ključna pri ustvarjanju ‘učne klime’ tako za učence kot odrasle.

11

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
KULTURO IN ŠPORT

ŠR

KAKO RAVNATELJI VPLIVAJO NA TO, KAJ SE DOGAJA V UČILNICAH

- neposredni učinki – kjer dejanja ravnateljev neposredno vplivajo na šolske rezultate
- posredni učinki – kjer ravnatelji vplivajo na rezultate posredno skozi druge dejavnike
- vzajemni učinki – ko ravnatelji vplivajo na učitelje in učitelji vplivajo na ravnatelje in so skozi te procese tudi rezultati drugačni.

‘Učinkoviti ravnatelji delujejo neposredno na uveljavljanje svojega posrednega vpliva’ (Southworth, 2004, 102).

12

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
KULTURO IN ŠPORT

ŠR

VPLIV NA DOSEŽKE UČENCEV

Ravnatelji izboljšajo poučevanje in učenje posredno in najbolj učinkovito skozi svoj vpliv na motivacijo zaposlenih, njihova prizadevanja in delovne pogoje (Day idr 2009, 1).

Prav tako se sklicujejo na pomembnost šolske kulture in zaupanja.

Le majhen delež osebnostnih značilnosti lahko obrazloži velik delež razlik v učinkovitosti vodenja.

13

3. URESNIČEVANJE

- Ravnatelj kot 'vodilni učenec'
- Učenje je na prvem mestu (učenci, odrasli)

V učenje usmerjeno vodenje deluje skozi:

1. Oblikovanje
2. Spremljanje
3. Dialog (Southworth, 2005)
4. Mentorstvo & coaching (West-Burnham, 06)

14

V UČENJE USMERJENO VODENJE POMENI:

'sočasno uporabo teh strategij na način , ko medsebojno podpirajo druga drugo. Njihov skupni cilj je učinkovito učenje za učitelje in ravnatelje, kot tudi usmerjati učiteljeva dejanja v razredu k izboljšanju poučevanja in učenja učencev' (Southworth, 2009, 101).

15

USMERJENOST V UČENJE RAVNATELJI LAHKO:

- gredo v razred in se vključujejo v aktivnosti profesionalnega razvoja zaposlenih,
- so na tekočem s področjem in delijo svoje znanje z drugimi,
- vzpodbujajo in vodijo strokovne razprave o učenju učencev,
- Omogočajo, da je učenje učencev v središču vrednotenja,
- uvajajo poučevanje in učenje kot središnji temi za širšo razpravo na sestankih učiteljskega zbora,
- analizirajo podatke o učenju učencev in jih uporabljajo pri načrtovanju,
- sodelujejo z ostalimi pri postavljanju ciljev za izboljšanje učenja in nato ovrednotijo napredek.

16

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

6 MEDSEBOJNO POVEZANIH 'RAVNI UČENJA'

- Učenje učencev – učenci nam pripovedujejo o sebi kot o učencih;
- Učenje odraslih – skozi skupno delo odrasli učijo drug drugega umetnost in veščine poučevanja;
- Vodenje za učenje in razvoj vodenja – vodje usposablajo in pomagajo drugim pri vodenju;
- Vsešolsko učenje – odrasli so vsako leto boljši pri spodbujanju učenja učencev, zato ker delujejo v šoli in v mreži;
- Medšolsko učenje – šole se več naučijo, ker se učijo skupaj;
- Učenje med mrežami – čutimo se del učiteljskega poklica. (Southworth, 2005)

VODENJE UČEČE SE SKUPNOSTI

- Močna podpora skupni viziji za prihodnost
- Vodenje učenja na način, da se tudi sam učiš z drugimi
- Porazdeliti vodenje in opolnomočiti druge
- Sodelovanje in nenehne izboljšave so vgrajene v strukturo šole

RAZISKAVE PRAKSE RAVNATELJEV

Študije dela ravnateljev in njihove izrabe časa lahko razdelimo v tri glavne kategorije, ki temeljijo na prevladujoči raziskovalni metodah:

1. Etnografske študije
2. Študije refleksij
3. Študije hospitacij, kjer so raziskovalci uporabili podatke senčenj

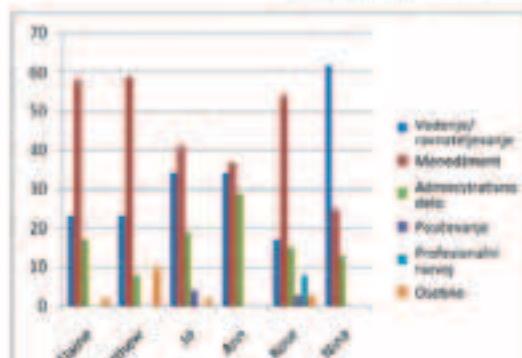

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

1. Vodenje/ravnateljstvo – strateško načrtovanje, sestanki, hospitacije, razvoj zaposlenih
2. Menedžment – zaposleni, finance, ravnanje, starši
3. Administrativno delo – informiranje zaposlenih in poverjanje nalog, telefonski klici, pisma
4. Poučevanje – sestanki učiteljskih zborov, ekskurzije z učenci
5. Profesionalni razvoj - seminarji, konference, branje, mentorstvo
6. Osebnost

Gender	Percentage
Male	50%
Female	40%
Gender not specified	10%
Gender not specified	10%
Gender not specified	10%

PRAKSA RAVNATELJEV

- Tisti, ki so bili vključeni v raziskavo, so se radi pokazali kot odprti in dostopni. Zavedali so se, da si je spoštovanje in kredibilnost potrebno prislužiti, zgraditi zaupanje in voditi z zgledom. Prav tako so si želeli, da bi čez čas tudi druge začeli prevzemati vodstvene naloge in tako ravnatelji ne bi bili sami odgovorni za vse.

Vse študije kažejo, da je delo ravnateljev:

- Hitro in dinamično, stresno, neizprosno, razdrobljeno, da vključuje širok spekter različnih aktivnosti ('tipični dan za ravnatelja ne obstaja') in da se mora nenehno odzivati na potrebe drugih v šoli.
- Velika količina kompleksnih in emocionalno zahtevnih delovnih nalog - 'sindrom zaposlenega človeka'.

KLJUČNI DEJAVNIKI

- Bolj je bistvena kakovost dejavnosti, s katerimi se ukvarja ravnatelj, kot količina časa namenjena posameznim dejavnostim.
'Ukvarjanje z eno zadevo ali področjem samo po sebi ne vodi k uspehu. Ravnatelj se mora odločiti, katere so pomembne stvari, s katerimi se bo ukvarjal in učinkovito izrabiti svoj čas.'
(Burkhauser et al, 2012, 37)

KLJUČNI DEJAVNIKI

- Podatki pridobljeni s hospitiranjem, so pomembni za razumevanje narave dela ravnateljev in se jih lahko uporabi za priprave ravnateljev. Kot oblika razvoja vodenja bi lahko bilo uporabno, da bi opazovani ravnatelj lahko sam naredil refleksijo svoje prakse
- To je en izmed načinov, kako lahko neka raziskava izboljša prakso.

šR

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

dr. **Karin Bakračević Vukman**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru

KAKO "IZMERITI" OZ. OCENITI RAZVITOST KOMPETENCE UČENJE UČENJA?

Potreba po boljšem razumevanju dejavnikov, ki v šoli spodbujajo *učenje učenja*, je spodbudila evropsko pilotno študijo instrumenta za merjenje **kazalnika učenje učenja**. Predlagani instrument je bil preizkušen leta 2008 v osmih državah članicah EU, sodelovala je tudi Slovenija.

V slovenskem delu študije je bila **struktura vzorca** naslednja.

- Vzorec je sestavljalo 240 učencev zaključnih razredov osnovne šole (povprečna starost: 14,7 let); 120 deklet in 120 fantov.
- Vključenih je bilo pet različnih šol: dve mestni iz industrijske regije, dve vaški iz kmetijske regije in ena šola iz urbane neindustrijske regije (kot je bilo priporočeno s strani ekspertne skupine Evropske komisije).

Instrument je bil sestavljen iz kognitivno-metakognitivnega dela (test mentalnih sposobnosti, ki so povezane z *učenjem učenja* oziroma prispevajo h kompetenci *učenje učenja*) ter afektivnega (motivacijsko-emocionalnega) dela (samoocenjevalni vprašalniki prepričanj, naravnosti ... v zvezi z učenjem).

Čeprav je bila študija primarno namenjena statistični in vsebinski analizi primernosti posameznih nalog, podlestitv in celotnega instrumenta za merjenje *učenja učenja*, lahko izluščimo tudi nekaj **rezultatov**, ki se nanašajo na razlike v kompetenci *učenje učenja* (kot jo je opredelila Evropska komisija), glede na spol, izobrazbo in poklic staršev, njeno povezanost z učnim uspehom ipd. **Razprava** se bo razvijala v smislu razmišljanj o tem, kako oceniti kompetenco *učenje učenja* in s kakšnim ocenjevanjem vzpodbujati njen razvoj.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ČETRTEK, 4. APRIL 2013

PLENARNO PREDAVANJE

DVORANA COLOMBO

12.30–13.15

dr. **Andrej Koren**, Šola za ravnatelje

SPODBUJANJE KOMPETENCE UČENJA UČENJA V SLOVENSKIH ŠOLAH IN VRTCIH

V prispevku bo predstavljeno usposabljanje v projektu Usposabljanje strokovnih delavcev za izvajanje kompetenčnega pristopa k poučevanju s spodbujanjem pridobivanja ključne kompetence učenja učenja. Projekt v okviru Evropskega socialnega sklada in s sofinanciranjem Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport poteka od leta 2010 do 2014. Izvaja ga konzorcij Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, Šole za ravnatelje, Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Mednarodne fakultete za družbene in poslovne študije Celje.

Predstavljene bodo vsebine in metode usposabljanja ter evalvacija prvega cikla usposabljanja, v kateri je 452 ravnateljev in strokovnih delavcev ocenjevalo pridobljeno znanje in njegov prenos v prakso na ravni šol ter učilnic. Poudarek bo na predstavitvi učenja učenja kot ga razumejo in opredeljujejo ravnatelji in strokovni delavci. Predstavljene bodo najmočnejše spodbude na ravni sistema, šol in učilnic, ki po mnenju udeležencev prispevajo h krepitvi kompetence učenja učenja ter omejitve, s katerimi se v praksi soočajo. Na osnovi tega bodo v zaključku prispevka predstavljena priporočila oziroma usmeritve za izboljšanje učenja učencev, kot tudi ravnateljev in strokovnih delavcev.

PREDSTAVITVE REFERATOV

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA SCOTT	15.00–16.00

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Saša Čadež, OŠ Škofja Loka-Mesto

KDO, ČE NE UČITELJ, NAJ BO STROKOVNI SODELAVEC STARŠEV?

Ob demokratizaciji družbe so se najbolj spremenili odnosi in odrasle ujeli nepripravljene. Nekoč samoumevna avtoriteta odraslega se je razblinila, nam znane učno-vzgojne prakse so v novih pogojih neuporabne, potrebnih kompetenc za nove razmere še nismo osvojili. Težko je spregledati, da so k vsemu, kar je moč dobiti, priložena tudi navodila za uporabo, kljub temu, da bi za večino pridobitev uporabniki lahko brez težav sami ugotovili, kako z njimi ravnati. Pri ljudeh je drugače, navodil za uporabo ni, saj je vsak posameznik izjemen in enkratni. In tu nastopi resna težava, prisilni potrošniki s(m)lo naučeni, da so navodila za delo nujno potrebna za pravilno ravnanje. Ko medicinsko osebje staršem izroči otroka, za delo z njim, jasno, ne priloži navodil, zato se morajo znajti po svoje v trenutku, ko njihov malček potrebuje več kot hrano, osebno higieno, oblačila in počitek. Neizkušeni starši se znajdejo v stiski, saj so praviloma dobro informirani o pomembnosti svoje vloge pri vzgoji otroka, ne vedo pa, kako jo izpolniti. Iz velike količine informacij o tem, kaj se sme in kaj ne, laik praktično ne more izluščiti, kako naj vzgaja, da bo »prav«. Starši v strahu, da bi »napačno« ravnali, pogosto raje ne ukrepajo. Potrebujemo konkretno in individualno pomoč, da se usposobijo za odnose v drugačni družbi. Kot zdravnik strokovno skrbi za otrokovo zdravje, mora skrbeti za vzgojo in izobraževanje šolarja učitelj. Starši potrebujejo učiteljevo strokovno podporo, konkretne nasvete in pomoč pri reševanju težav ter vodenje pri otrokovi edukaciji. Usklajeno delo staršev in učiteljev zagotavlja optimalne rezultate. Zaupnega odnosa med šolo in domom nismo vajeni, starši in učitelji se moramo za tako sodelovanje še usposobiti. V prispevku predstavljam, kako se podpore in sodelovanja s starši lotevam v svoji praksi.

Andrej Zaman, OŠ Šturje Ajdovščina

PRAVICE IN DOLŽNOSTI STARŠEV V ŠOLSKEM SISTEMU

Pravice in dolžnosti nas spremljajo že od ranega otroštva. Na vseh možnih področjih. Tudi šolskem. V mladosti smo se s tema pojmom srečevali kot učenci, zdaj se z njima srečujemo na svoj način kot starši, ko poskušamo svoje otroke vzgojiti v zdrave in odgovorne posameznike. Pričujoči prispevek je študija primera poznavanja pravic in dolžnosti staršev v šolskem sistemu.

Katere pravice in dolžnosti imajo starši v šolskem sistemu? Kje je vse to zapisano, če sploh je? V kolikšni meri jih starši poznajo? Kakšno je mnenje staršev za izboljšave na tem področju in kje lahko dobijo več informacij in znanja?

Kaj pa menijo učitelji in ravnateljica o pravicah in dolžnostih staršev? Ali starši zlorabljajo pravice in pozabljajo na dolžnosti? Kaj storijo, če opazijo opustitev dolžnosti staršev?

Za namen tega prispevka so bili pripravljeni trije anketni vprašalniki, in sicer za starše, učitelje in ravnateljico OŠ Šturje iz Ajdovščine.

Opravljen je bila analiza odgovorov staršev, učiteljev in ravnateljice, vse pa smo primerjali z Listino pravic in dolžnosti staršev, ki jo je leta 2008 izdalo Evropsko združenje staršev (EPA – European

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Parents Association), ki je nadnacionalno združenje staršev in združuje starševska združenja iz vse Evrope, tudi iz Slovenije.

Ta analiza kaže, da je poznavanje pravic in dolžnosti staršev v šolskem sistemu zelo pomanjkljivo, zato je temu področju v prihodnje potrebno nameniti veliko pozornosti. Tovrstno znanje je možno izboljšati z izobraževanjem v obliki predavanj, ki jih opravljajo za to usposobljene institucije ali raziskovalci, s posebno publikacijo, v kateri bi bile navedene te pravice in dolžnosti, veliko vlogo pri tej vrsti izobraževanja pa bi morale prevzeti tudi slovenske starševske organizacije, ki delujejo na osnovnošolskem področju.

Vsekakor pa pričujoči prispevek odpira vprašanja in daje iztočnico za nadaljnjo diskusijo o tej zelo pomembni temi.

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA COOK	15.00–16.00

Tanja Benčič Rihteršič, Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper

PRIZADEVANJA ZA RAZVIJANJE KOMPETENCE UČENJE UČENJA PRI DIJAKIH

Na naši šoli se zavedamo pomembnosti tega, da dijaki zmorejo sami poiskati informacije, jih kritično vrednotiti in uporabiti ter tako doseči neko trajno znanje, zato si prizadevamo izboljšati proces učenja in poučevanja, predvsem pa razvijati zmožnost dijakov, da se učijo učiti se. V prispevku ja na podlagi kratke analize dokumentacije (posodobitvenega načrta šole, letnega delovnega načrta ter načrta izvedbe obveznih izbirnih vsebin, zapisnikov strokovnih aktivov in poročila šolskega razvojnega tima) predstavljeno stanje v preteklem šolskem letu. Načrtovanje izboljšav v letošnjem šolskem letu 2012/13 je bilo usmerjeno v povečanje števila medpredmetnih povezav in v večjo aktivnost dijakov pri pripravi na strokovne ekskurzije. Aktivnosti smo povečali tudi na mednarodnih projektih, tako da so dijaki dobili več možnosti usvajanja strokovnih kompetenc in kompetence učenja učenja. Realizacija zastavljenih izboljšav poteka uspešno, kar je razvidno iz poročil aktivov in samoevalvacije šolskega razvojnega tima. Posebno pozornost sem kot razrednik namenila tudi načrtovanju izvajanja učenja učenja v oddelčni skupnosti in vodenju oddelka na poti izboljšav. Pri tem gre tudi za ugotavljanje, koliko se znajo dijaki sami učiti, kako uspešni so pri iskanju informacij, kritični presoji virov ter izdelavi referatov. Izkazalo se je, da dijaki v procesu učenja učenja potrebujejo pomoč na področju samoregulacije učenja pri organiziranju, usmerjanju in evalvaciji samostojnega učenja. V prispevku so zato predstavljene tudi aktivnosti na tem področju in načini, kako so pri tem vključeni člani oddelčnega učiteljskega zbora, strokovna svetovalna služba in ne nazadnje tudi starši. Ne gre namreč pozabiti, da je za boljši uspeh in doseganje ciljev pomemben tudi strokovni razvoj učiteljev. Podana so tudi priporočila, katere elemente je potrebno dodatno vključiti v načrtovanje in spremljavo učenja za njegovo izboljševanje.

Lea Avguštin, Šola za ravnatelje

KAJ UČITELJE SPODBUJA IN OVIRA PRI RAZVIJANJU KOMPETENCE UČENJE UČENJA PRI UČENCIH

O kompetenci učenje učenja v zadnjem času v šolskem prostoru vse več slišimo in beremo. V različnih nacionalnih in evropskih dokumentih (Priporočilo evropskega parlamenta in sveta – Evropski referenč-

ni okvir] je opredeljena kot ena temeljnih kompetenc vseživljenjskega učenja. Tri temeljna področja te kompetence so kognitivno področje, metakognitivno področje in motivacijsko-čustveno področje. V šolah lahko zasledimo večji poudarek na razvijanju kognitivnih sposobnosti in spretnosti, tj. reševanje problemov, učinkovito procesiranje informacij, organizacija lastnega učenja, kritično mišljenje, manjši pa je poudarek na motivacijsko-čustveni komponenti.

V zadnjih nekaj letih lahko tudi v Sloveniji zasledimo različne projekte, usposabljanja, publikacije in tematske številke revij na temo učenja učenja. Razvijanje te kompetence naj bi vse bolj postajalo del vsakega predmeta poučevanja, zato je vse bolj poudarjeno njeno konkretno razvijanje in spodbujanje na ravni vrtcev in šol. Tako je v projektu Učenje učenja, ki ga od leta 2010 do leta 2014 vodi in izvaja konzorcij Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Šola za ravnatelje in Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije, poudarek na usposabljanju učiteljskih in vzgojiteljskih zborov. Pri pripravi delavnic je bilo pomembno izhodišče poznavanje percepcij in izkušenj učiteljev in vzgojiteljev o učenju učenja. V raziskavi, ki je bila v okviru tega projekta opravljena med junijem in septembrom 2012, je na odprta vprašanja odgovarjalo 452 ravnateljev in strokovnih delavcev šol, ki so v tem času zaključili z usposabljanjem. V prispevku bomo tako predstavili, kako (podobno ali različno) ravnatelj in učitelj razumejo in opredeljujejo pojem učenje učenja ter razpravljali o spodbudah in ovirah, s katerimi se pri razvijanju in spodbujanju učenja učenja srečujejo. Predstavitev bomo zaključili z razmislekom, kako na tej poti naprej.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA AMUNDSEN	15.00–16.00

Vida Šter in Andreja Krnc, OŠ Šmihel, podružnica Birčna vas

USPEŠNA ŠOLA JE IZZIV UČENCEM, UČITELJEM, STARŠEM IN ŠIRŠEMU OKOLJU

Namen prispevka je predstavitev dela podružnične šole, sodelovanja in povezanosti šole z okoljem. Čeprav se zavedamo tudi slabosti in nevarnosti sodelovanja, vidimo več prednosti v sodelovanju z okoljem. Predstavili bomo različne primere, prednosti sodelovanja in izzive za nova sodelovanja šole z okoljem.

Poučevanje na podružnici je za učitelje dodaten izziv. Poleg odgovornega dela z učenci, usklajenega sodelovanja s starši, se načrtno povezuje s krajem. Kolektiv na podružnici je majhen, deluje usklajeno. Uspešno sodelujemo na tekmovanjih v znanju, likovnih, literarnih natečajih. Kakovosten vzgojno-izobraževalni proces je prednostna naloga. Kakovostno, uporabno, trajno znanje je cilj, ki ga skušamo doseči skozi sodelovanje, timsko delo in strokovnost.

Starši, učenci, učitelji načrtujemo, izvajamo različne dejavnosti, izmenjujemo izkušnje. V življenje šole vključujemo tudi bodoče prvošolce. Pripravimo srečanja, delavnice, jih povabimo na pravljčni večer. Otroci se družijo, starejši pomagajo mlajšim. Med učenci razvijamo zdrave odnose in strpnost.

Skrbno sodelujemo s krajevnima skupnostma. Zavedamo se pomena visoke ravni zaupanja med šolo, starši, okoljem, ker ti dejavniki zelo vplivajo na učenje učenca. Sooblikujemo prireditve ob praznikih, srečanjih društev in starostnikov. Učenci s prispevki popestrijo krajevna glasila, izdelajo voščilnice, se udeležijo čistilnih, zbiralnih akcij. KS uporablja šolske prostore za sestanke, druženja, za izvedbo volitev. Člani društev predstavijo svoje delo učencem. Ti se učijo izpolnjevati skupne cilje, živeti v širši skupnosti, razvijajo pripadnost kraju.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Lidija Lampe, OŠ Podbočje

NAČINI UČENJA TUJEGA JEZIKA IN BIBLIOPEDAGOŠKO DELO

V svojem prispevku obravnavam učenje učenja v knjižnici, ki sem ga razvila skozi pedagoško in bibliopedagoško prakso. Učenje angleškega jezika je specifično in se razlikuje od učenja ostalih predmetov, zato sem v ta namen želela učencem pomagati, da bodo pri tem bolj uspešni. Predstavila bom primer povezave učenja tujega jezika in bibliopedagoškega dela. Kot učiteljica angleščine v prvem in drugem triletju ter knjižničarka se veliko poslužujem medpredmetne povezave tujega jezika in knjižničnega informacijskega znanja. V knjižnici sem uredila kotiček, namenjen otroški literaturi v angleščini, kjer učenci segajo po tuji literaturi in s tem pridobivajo in utrjujejo besedišče in slovnične strukture ter fraze. Učenci samostojno poiščejo bralno gradivo, ki je primerno njihovi jezikovni stopnji znanja. Iščejo po zbirki knjig in v bazi prosto dostopnih e-knjig na medmrežju (delo z računalnikom). Predstavila bom primer dobre prakse, kako knjižnica kot informacijski vir lahko pripomore k uspešnejšemu učenju tujega jezika. Pri tem se je pokazalo, da učenci razvijajo drugačne veščine učenja, komunikacije, sodelovalnega učenja in samostojnosti. Pomembno je tudi za razvoj bralne pismenosti. Pri tem delujem v dvojni vlogi: v razredu učencem kot učiteljica tujega jezika predstavim problem-sko nalogo, ki jo rešujejo v knjižnici, kjer jim pomagam kot šolska knjižničarka. Učenci pridobivajo motivacijo za branje v tujem jeziku, pouk je drugačen in za učence bolj zanimiv, počutijo se aktivnejši in razvijajo veščine branja, poslušanja, iskanja gradiva, iskanja pomembnih informacij v knjižnem gradivu in na medmrežju.

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA COLOMBO	15.00–16.00

Tanja Rupnik Vec, Zavod RS za šolstvo, in Sašo Stanojev, Projekt E-šolstvo

VLOGA RAZVOJNEGA E-LISTOVNIKA V PROFESIONALNEM UČENJU IN RAZVOJU UČITELJA

V okviru projekta E-šolstvo smo oblikovali seminar Razvojni elektronski listovnik učitelja, ki skozi različne, tako individualne kot sodelovalne, dejavnosti udeležencev v elektronskem mediju spodbuja učiteljevo samorefleksijo, vrstniško podporo in učenje, kritično prijateljevanje, raznovrstne razprave o različnih vidikih vsakodnevne učiteljeve stvarnosti ter s tem njegov strokovni razvoj. Elektronsko okolje, v katerem se seminar dogaja oz. v katerem tekom seminarja udeleženec oblikuje nekatere elemente razvojnega elektronskega listovnika, je spletna aplikacija Mahara. Prvenstveni cilj tako razumljenega koncepta listovnika torej ni oblikovati elektronski listovnik kot shrambo relevantnih dokumentov učitelja, pač pa kot okolje, ki spodbuja samorefleksijo, sodelovanje in dialog oz. okolje, v katerem se učitelj intenzivno uči in strokovno razvija. Predstavlja torej močno orodje v podporo vodenju lastnega učenja in strokovnega razvoja, pa tudi usmerjanje razvoja učencev. V prispevku v prvem delu to pokažemo in utemeljimo skozi predstavitev dejavnosti, predvidenih v procesu oblikovanja lastnega razvojnega e-listovnika. Seminar namreč obsega devet dejavnosti, usmerjenih na refleksijo o različnih vidikih lastnega strokovnega delovanja, od refleksije o lastni filozofiji poučevanja oz. vzgajanja, oblikovanja lastne razvojne vizije in s tem artikuliranja kratkoročnih in dolgoročnih osebnih razvojnih ciljev, prek razreševanja lastne aktualne profesionalne dileme ob podpori kolegov, do razmisleka in načrta o tem, kako razvojni e-listovnik uporabiti pri poučevanju svojega predmeta. Ob vsaki dejavnosti pokažemo primer kakovostnega odgovora oz. rešitve. V drugem delu predstavimo evalvacijo seminarja. Učinke seminarja, natančnejše učenje na seminarju, odnos udeležencev do

samorefleksivnih dejavnosti ter nekatere druge vidike doživljanja seminarja, spremljamo po pred-test – post-test metodi. Opisani projekt prispeva k vodenju strokovnega razvoja zaposlenih v vzgoji in izobraževanju. Tekom seminarja namreč udeleženci oblikujejo nastavke e-listovnika, v katerem sprejmejo odločitve v zvezi s svojim nadaljnjim strokovnim delom in izobraževanjem ter načrtujejo konkretne aktivnosti za doseg ciljev, učenje pa se odvija tudi v okviru dejavnosti samega seminarja. Predpostavka je, da se učitelji v e-okolje vrača ter posredovane dejavnosti posvoji kot del samoregulativne dejavnosti v prihodnosti.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Jana Podobnik Kožič, Vrtec Škofja Loka

SO NAM OMEJITVE IN OVIRE IZGOVORI ALI PA NAM POSTANEJO IZZIVI?

Trenutno je stanje v vzgoji in izobraževanju precej težko. Od vsakega posameznika je odvisno, ali mu bodo omejitve in ovire izgovori ali pa mu bodo izziv za profesionalni razvoj. Če jih razumemo kot izziv, jih lahko izkoristimo kot priložnost za spremembo in pozitivno izbiro, predvsem pa je potrebno pričeti s spreminjanjem samega sebe. Strokovni delavec naj bi sledil spremembam, se izobraževal in pridobival nova znanja, nove spretnosti, metode in oblike dela, se zavedal pomena sodelovanja z drugimi vzgojitelji, starši in širšo družbeno skupnostjo. Vsak posameznik bi moral poleg kompetenc nenehno razvijati potrebo po nenehnem profesionalnem učenju in razvoju na individualni ravni. V vsaki organizaciji je med zaposlenimi veliko znanja, ki ga je potrebno opaziti, poiskati in uporabiti. Na voljo pa so tudi razpisi izobraževanj, ki so kvalitetna in brezplačna. Na posvetu bom predstavila, kako se izvaja profesionalni razvoj znotraj vrtca, kako in na kakšen način bi ga lahko pri posamezniku še okrepili, kakšen je odziv in mnenje zaposlenih o samoevalvaciji, kako potekajo strokovni aktivni v našem vrtcu, kakšen odnos imajo strokovni delavci do izobraževanj in kakšnih oblik dela si želijo? Vse več strokovnih delavcev pa sodeluje s prispevki in referati na posvetih in mednarodnih konferencah. Izzivi vodstva so v motiviranju, spodbujanju razvijanja močnih področij, ustvarjalnosti, želje po timskem delu, in zavedanju vsakega posameznika, da sprejme odgovornost za profesionalni razvoj in soustvarjanje učeče se organizacije.

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA DA GAMA	15.00–16.00

Alenka Vidmar, VVZ Kekec Grosuplje

ISKANJE NOVIH NAČINOV SPODBUJANJA JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI OTROK

Z multidisciplinarnim pristopom, timskim delom, vnašanjem elementov Preventivnega logopedskega programa (PLP) v izvedbeni kurikulum vrtca, ob ustvarjalnih pristopih vzgojiteljic v sodelovanju z logopedinjo in starši ter podpori Zavoda Republike Slovenije za šolstvo (ZRSŠ) smo želeli vplivati na procesno kakovost in povečati pozitiven učinek vrtca na razvoj komunikacijskih in jezikovnih zmožnosti otrok v zgodnjem otroštvu. V spodbudnem okolju, skozi igro in gibanje, ob ustreznem jezikovnem in komunikacijskem zgledu odrasle osebe ter spodbujanju medvrstniške komunikacije in učenja so otroci spoznavali svoja čutila, moč govornega aparata, se urili v opazovanju, poslušanju, razumevanju, besednem in nebesednem izražanju, razvijali socialne veščine ter predbralne in predopismenjevalne spretnosti. Vnašanje elementov PLP v izvedbeni kurikulum vrtca je omogočil oblikovanje koncepta

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

odprtega socialnega učnega okolja za razvoj jezikovne zmožnosti otrok v obdobju zgodnjega otroštva. Veselje, pozitivni odzivi, aktivna vloga otrok, pripravljenost članov projektne skupine za sodelovanje in učenje ter aktivna vloga staršev so bili pokazatelji, da smo na pravi poti. Med člani projektne skupine je potekalo medsebojno učenje in strokovna rast. Nastali so zapisi skupnih srečanj vzgojiteljice z logopedinjo v oddelku, zapisi tematskih sklopov in individualnih priprav, številne didaktične igre ter zbirke literature. Za dejavnosti v inovacijskem projektu, ki jih bomo predstavili na posvetu, smo prejeli priznanje Blaža Kumerdeja.

Stanka Blažič, JVIZ Mozirje, OE Vrtec Mozirje

MOTIVACIJA OTROK ZA UČENJE

V svojem prispevku bom predstavila, kako lahko otrokovo motivacijo izkoristimo za načrtovanje teme. V mesecu septembru so bile v skupini zelo priljubljene najrazličnejše živali. Ta tema je bila mnogo-krat prisotna v skupini, o njej so se pogovarjali, diskutirali, prinašali različne knjige, revije in slike v vrtec. Zato smo se skupaj odločili in odšli na ogled bližnje kmetije. Ker pa je naša skupina tudi vključena v izvajanje različnih projektov, je bil naš globalni cilj le-teh, da bodo otroci tekom njihovega izvajanja čim bolj motivirani za delo. Da bi uresničili ta globalni cilj, smo pri svojem delu uporabljali predvsem naslednje metode dela: metoda raziskovanja, metoda kritičnega mišljenja, metoda možganske nevihte, metoda miselne ročne bombe, metoda didaktične igre, metoda pripovedovanja, metoda razgovora, metoda projekcije oziroma prikazovanja, metoda opazovanja (zaznavanja, občutenja), metoda igre vlog ter metoda igre. Po ogledu kmetije smo spoznavali različne naravne materiale in plodove: koruzo, seno, slamo, pšenico, kostanj, želod, žir ... njihov namen ter se igrali z njimi. Spoznavali smo živo in neživo naravo, njene raznolikosti, povezanost in spremenljivost. Eksperimentirali smo s čutili, primerjali in razvrščali ter se veliko pogovarjali. Razvijali smo sposobnost za lastno raziskovalno delo in ustvarjali možnosti za celostni razvoj.

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA SCOTT	16.15–17.15

Šola za ravnateljce

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Eva Traven, OŠ Predoslje Kranj

LOV NA ZAKLAD S POMOČJO PAMETNEGA TELEFONA IN QR KODE

V letošnjem šolskem letu je bila šolska knjižnica OŠ Predoslje Kranj deležna temeljite prenovе. V želji, da bi knjižnica zadihala kot osrednji kulturni prostor šole, pa tudi z namenom, da bi se učenci bolje znašli med gradivom in da bi jih dodatno motivirali za branje, smo jim v začetku leta pripravili literarni kviz s pomočjo pametnih telefonov. Eden od praktičnih razlogov za uporabo QR kode je tudi prihranek časa in papirja, hkrati pa pomeni odlično motivacijo, saj se le redko pojavi priložnost, da lahko učenci pri pouku povsem legitimno uporabljajo svoje priljubljene mobilne naprave. Izvedbo sem že v naprej načrtovala v manjših, heterogenih skupinah, kjer je učencev približno po 15. Lov na zaklad smo izvedli med uro slovenščine, ko smo z učenci prišli v knjižnico in se razdelili v tri skupine po 4 do 5 učencev. V vsaki skupini je bil en učenec, ki je imel pri sebi mobilni telefon, na katerega smo že prej naložili program za branje QR kod. Vsaka od skupin je po kratkih uvodnih navodilih dobila polo s kvizom, sestavljenim iz desetih vprašanj. Na začetku vsake pole (vsaka skupina je imela svoj kviz in svojo »pot«, saj sem se želela izogniti prepisovanju rezultatov in ubiranja »bližnjic« pri učencih) je bilo kratko navodilo in preizkusna koda. Nadaljnja navodila in namige so učenci našli v različnih delih slovenskega in tujega mladinskega leposlovja in leposlovja za odrasle, pa tudi v različnih priročnikih, poljudnoznanstvenih in znanstvenih delih, nekaj nalepk pa so našli tudi na drugih mestih po knjižnici. Možnosti uporabe QR kod v knjižnici je veliko, saj le-ta prinaša veliko stopnjo interaktivnosti, ki pa ne povzroča stroškov.

Tanja Müller, OŠ Franceta Prešerna Kranj

SKOZI MONITOR V SVET

Kako mlajše učence motivirati za učenje tujega jezika ter jim učenje le-tega tudi osmisliti? Kaj zanima učence in kaj radi počno? Ta vprašanja so me pripeljala do iskanja novosti in inovativnosti pri zgodnjem poučevanju tujega jezika. Tako sem se odločila, da v izvedbo pouka vpeljem nekaj zanimivih projektov. Združila sem poučevanje angleščine in uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije ter motivirala učence za sodelovanje s svojimi vrstniki po svetu. Učenci imajo preko sodelovanja v različnih projektih možnost neposrednega stika z vrstniki, ki prihajajo iz drugih kulturnih, socialnih in družbenih področij. Projekti pripomorejo k pestrejšemu pouku različnih vsebinskih in tematskih področij, ki so hkrati zasnovana tudi v kurikulumu. Preko teh projektov pa se učenci ne učijo le tujega jezika ter vsebin, povezanih s področjem predmeta, temveč tudi strpnosti, razumevanja in sprejemanja drugačnosti. Bistvena ugotovitev je, da tako delo spodbuja samostojno raziskovanje in ustvarjalnost, omogoča medkulturno ozaveščanje in obeta trajno pridobljeno znanje, saj se usvajanje novih jezikovnih znanj širi iz učilnice v realni svet, tuj jezik postaja osmišljen in njegovo poznavanje pridobiva na veljavi. Sodelovanje v različnih projektih mi predstavlja dodatno motivacijo za opravljanje mojega dela, zato sem se odločila, da se na tem področju še dodatno izobražujem. Pred izvedbo projekta pri pouku, kjer pa bi vključila uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije, sem želela še več informacij o možnostih, ki jih ti projekti nudijo, zato sem se udeležila seminarja na daljavo, kjer sem želene informacije tudi dobila.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

SREDA, 3. APRIL 2013

PREDSTAVITEV REFERATOV II

DVORANA COOK

16.15–17.15

Mojca Štraus, Pedagoški inštitut

MEDNARODNE PRIMERJAVE O VLOGI RAVNATELJA IN ŠOLSKIH DEJAVNIKOV PRI USTVARJANJU POGOJEV ZA UČENJE

Kateri šolski dejavniki se povezujejo z višjimi dosežki učenk in učencev? Mednarodne raziskave v izobraževanju, kot so raziskave PISA, TIMSS in PIRLS, ponujajo priložnost povezovati različne dejavnike na ravni šol z dosežki njihovih učenk in učencev in te povezave primerjati med več državami. V prispevku bomo z uporabo novejših podatkov raziskav PISA in TIMSS prikazali te primerjave. Analize predhodnih podatkov PISA so za nekatere druge države pokazale, da je močna povezava med šolo, ki jo učenec obiskuje, in njegovim dosežkom. Vendar pa pri tem glavno vlogo igra socio-ekonomska struktura na šoli, ki pa žal ni med dejavniki, ki bi jih lahko ravnatelji ali šolska politika spreminjali. Za primer Slovenije je pomembno vedeti, da dejavniki šole iz raziskave PISA ne morejo dobro pojasniti razlik med dosežki sodelujočih dijakin in dijakov, saj ob preverjanju PISA dijaki in dijakinje šele dobro polovico šolskega leta obiskujejo srednjo šolo. Na njihove dosežke tako bolj vplivajo šolski dejavniki na ravni osnovne šole, ki so jo obiskovali predhodna leta. V prispevku bomo s povezavami podatkov TIMSS in PISA za generacijo učenk in učencev, ki je sodelovala v obeh raziskavah, predstavili povezave dosežkov PISA s še drugimi dejavniki na ravni osnovne šole. Pozornost bomo namenili dejavnikom, ki poleg prej omenjene socio-ekonomske strukture igrajo relativno pomembno vlogo.

Mihaela Zavašnik Arčnik, Šola za ravnatelje

OVIRE IN SPODBUDE STALIŠČ BODOČIH RAVNATELJEV DO VODENJA ZA UČENJE

Prispevek se osredotoča na kvalitativni del raziskave o vodenju za učenje med kandidati za ravnateljski izpit in poskuša osvetliti ovire in spodbude za stališča bodočih ravnateljev v odnosu do načel vodenja za učenje, tj. osredotočenosti na učenje, ustvarjanja okolja za učenje, osredotočenosti na dialog, distribuiranega vodenja in skupne odgovornosti. Kvantitativna raziskava je pokazala, da se v šolah kandidatov za ravnateljski izpit soočajo predvsem s težavami razumevanja šole kot učeče se skupnosti, povezanosti vodenja in učenja ter skupno odgovornostjo za kakovost učenja, ki se nanaša na samoevalvacijo. V kvalitativnem delu raziskave smo poskušali odkriti, kaj so ovire in spodbude za nastala stališča do omenjenih načel. Kot tehniko zbiranja podatkov smo uporabili analizo dokumentov oz. besedil, in sicer seminarskih nalog kandidatov za ravnateljski izpit pri modulu Ravnatelj kot pedagoški vodja. Podatke smo organizirali tako, da smo iz besedil ločili besedne zveze ali stavke, ki smo jim pripisali ali pomen vzroka za stališča oz. mnenja ali pomen rešitve v okviru posameznega načela. Rezultati raziskave kažejo, da so najpogostejši vzroki negativnih stališč pomanjkanje sodelovalnosti med učitelji, razumevanje učenja, strah pred spremembami in uvajanjem novosti ter evalvacija brez podatkov. Bodoči ravnatelji so mnenja, da je navedene ovire moč odpraviti z ravnateljevim spodbujanjem sodelovalnosti (npr. kolegialne hospitacije, diskusije z dogovori in sklepi), vodenjem iz sredine (npr. večjim zaupanjem, jasnim poverjanjem), izboljšanjem komunikacije (npr. pretočnost informacij, odkrit pogovor), temeljitejšim načrtovanjem z jasno evalvacijo (npr. samoevalvacija, ki temelji na podatkih), usmerjenostjo v učence (npr. spodbujanje različnega mišljenja učencev, večja izbirnost, več pogovora), omenjajo pa se tudi potrebne sistemske spremembe (npr. spremenjeno dodiplomsko izobraževanje učiteljev in stalno strokovno izpopolnjevanje).

Mateja Petric, Posvetovalnica za učence in starše Novo mesto

ŠOLA ZA STARŠE – MOŽNOST IN PRILOŽNOST ZA SODELOVALNO UČENJE IN DIALOG S STARŠI

Otroci, njihovi starši in učitelji morajo čim prej postati in ostati dragoceni partnerji pri kreiranju skupne prihodnosti. Družinska situacija, otrokovo doživljanje in počutje doma se namreč zrcalijo tudi v njegovem življenju in delu v šoli.

Namen srečanj v Šoli za starše je »približati« se staršem, jih podpreti pri opravljanju dragocenega in odgovornega poslanstva, jih spodbuditi k izražanju lastnih mnenj, opisovanju stisk, izražanju dilem, vprašanj in dvomov, s katerimi se srečujejo na starševski poti. Staršem je potrebno dati možnost, da so uzrti, slišani, razumljeni in sprejeti. Hkrati pa jih je potrebno seznaniti z različnimi možnostmi vzgojnega ravnanja in ukrepanja ter jih podpreti pri iskanju novih poti iz vzgojnih zadreg. Potrebno jim je pomagati, da spoznajo, da je starševstvo obdobje nenehnih sprememb, prilagoditev, pogajanj, iskanja kompromisov ..., kar pa zahteva znanje in veščine. Kontinuirana srečanja (vsaj trikrat) s formirano skupino staršev so prava priložnost za izgradnjo občutka varnosti in sprejetosti, ki jih spodbudi h glasnemu razmišljanju, delitvi izkušenj in opisovanju lastnih ravnanj ob različnih (tudi neugodnih) družinskih situacijah. Najpogostejša in najaktualnejša tematika na srečanjih je vezana na medsebojno komunikacijo, reševanje konfliktov in postavljanje meja. V Šoli za starše prepletamo informacije, podkrepljene s teoretične plati (predavanje na vzgojno temo) in praktične izkušnje (delavnice). Staršem predlagam seznam strokovne literature z vzgojnega področja, ki jo prebirajo doma, na naslednjem srečanju pa nam služi kot teoretično izhodišče za razpravo oz. diskusijo. Kadar starši uvidijo lastna ravnanja in kadar si priznajo, da jih »utečene« poti in reakcije ne osrečujejo, začnejo razmišljati o možnostih drugačnih odzivanj na otrokove potrebe in njegovo vedenje. Starši se ob koncu programa počutijo bolj kompetentne pri opravljanju svojega poslanstva, saj se naučijo, da je potrebno spreminjati lastna ravnanja, ki bodo sčasoma zrcalno rodila tudi spremembo v ravnanjih družinskih članov. (Do)pustiti možnost za spremembe in osebnostno rast pa je največji uspeh in cilj »starševske šole«.

Mojca Perić in Janja Dragšić, Vrtec Studenci

AKTIVNO SODELOVANJE STARŠEV PRI VZGOJNEM DELU V PRVEM STAROSTNEM OBDOBJU

Sodelovanje s starši ne sme biti omejeno le na vsakomesečna srečanja, ampak jih je potrebno povabiti k aktivnemu sodelovanju (poučevanju) v sami igralnici. V jaslični skupini otrok (2–3 leta) sva se skupaj s pomočnico vzgojiteljice odločili, da starše povabiva k soustvarjanju vsakdana v naši igralnici. V mesecu maju in juniju 2012 so tako aktivno sodelovali pri izvajanju mesečne teme od glave do peta – zdrav način življenja, pomen športa in gibanja za zdravje ter poklic medicinske sestre. Starši so bili o temi predhodno obveščeni. Ponudili sva jim možne termine za aktivno sodelovanje pri vzgojnem delu v igralnici. Starši so se povabilu odzvali v velikem številu. Ob koncu sodelovanja so evalvirali svoja doživetja, morebitne težave in zadovoljstva ob aktivnem poučevanju v igralnici. Bili so zadovoljni, saj so imeli priložnost videti svojega otroka, kako deluje v skupini vrstnikov. Ob tem so dobili še večje zaupanje v kakovost predšolske vzgoje. Pokazalo se je, da so starši pripravljeni aktivno sodelovati pri procesu poučevanja, še posebej, če so predhodno vzpostavljeni dobri odnosi z vzgojiteljskim timom in odkrita komunikacija.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

SREDA, 3. APRIL 2013

PREDSTAVITEV REFERATOV II

DVORANA COLOMBO

16.15–17.15

Marjanca Vampelj, OŠ Vrhovci

UVAJANJE IZBOLJŠAV ZA VEČJO KAKOVOST POUČEVANJA

Prispevek govori o interakciji prizadevanj pedagoškega kadra na področju izboljšav kakovosti poučevanja. Povezala sta se dva tima, in sicer tim za usposabljanje strokovnih delavcev za uvedbo sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti vzgojno-izobraževalnih organizacij v tretjem letu projekta in tim za vzgojni načrt in pravila šolskega reda v smislu izvedbe podrobnejšega načrta za izvajanje prednostne naloge v tem šolskem letu, povezane z akcijskim načrtom samoevalvacije. V ta namen je bila izvedena tudi tematska konferenca.

Šola že tretje leto sistematično sledi dvema ciljema, in sicer pri učencih izboljšati znanje branja, pisanja in računanja in povečati samostojnost.

Ob refleksiji akcijskega načrta za preteklo šolsko leto smo ugotovili, da so bili načrtovani cilji skoraj v celoti realizirani. Učenci so izboljšali tehnike učenja oz. spretnosti (govorni nastopi in bralna tehnika), povečalo se je število učencev na tekmovanjih, dosegli so boljše rezultate, bil je tudi boljši učni uspeh.

Na vprašanje, katere izboljšave moramo narediti v prihodnje, se je na prvem mestu izpostavila potreba po večji motivaciji učencev za domače delo. V naših pravilih šolskega reda je med drugim zapisano, da je domača naloga obvezna. Sledila je želja po boljši medpredmetni povezavi učiteljev in doslednost vseh deležnikov pri upoštevanju dogovorjenih pravil.

Na tematski konferenci smo določili prednostne naloge za tekoče šolsko leto. Te so pisanje domačih nalog in prinašanje šolskih potrebščin, dajanje pohval in izvajanje ukrepov ob kršitvah, učenje učenja in uporaba literature.

Naloge smo predstavili staršem in učencem. Bile so pozitivno sprejete. Posebno jim je bil všeč nabor ugodnosti, ki jih ponujamo učencem.

Prva evalvacija je bila opravljena konec meseca novembra. Pokazala je pozitivne rezultate tako pri učiteljih kot pri učencih in motivacijo za nadaljnje delo.

Mirjana Jelanič, OŠ Sava Kladnika Sevnica

MED ODGOVORNOSTJO IN ODLIČNOSTJO

Po nekajletnem ukvarjanju z ugotavljanjem in zagotavljanjem kakovosti v vzgoji in izobraževanju, z dejavniki uspešnega učenja in s kazalniki in merili šol, s samoevalvacijo, z notranjo presojo in zunanjo evalvacijo ugotavljam, da je pomembno, da si deleže odgovornosti za vzgojo, učenje in poučevanje učencev in njihove dosežke delimo. Vsi deležniki, ki smo kakorkoli vključeni v vzgojno-izobraževalne procese in izkazujemo interes, smo pomembni, in z zavedanjem pomena svoje vloge hkrati prevzemamo tudi odgovornost za svoje naloge. Družba, politika države ter občin pomembno vplivajo tudi na socialno-ekonomski status družin. Ministrstvo s podpornim in konsistentnim strokovnim delovanjem, ZRSŠ in ŠR s svetovalno vlogo pripomorejo k razvijanju strokovnosti in profesionalnega razvoja zaposlenih. Starši in skrbniki se morda niti ne zavedajo svojega močnega vpliva, vendar je naloga šole, da jih osvešča in spodbuja k odgovorni vzgoji za razvoj posameznika. Kultura delovanja šole in šolska klima kot psihosocialni kontekst zelo pomembno vplivata na dosežke učencev. Kontekst, v katerem zaposleni delajo in učitelji učijo, zajema številne značilnosti. Zaradi teh značilnosti se šole

med seboj razlikujejo in vplivajo na vedenje in počutje vseh, ki so neposredno (zaposleni in učenci) in posredno (starši in lokalna skupnost) povezani s šolo. Značilnosti klime je moč zaznati pri medsebojnih odnosih med učitelji in učenci, pri višini in zahtevnosti pričakovanj do učencev in možnostih sodelovanja vseh deležnikov pri sprejemanju odločitev. Za šolo s pozitivno klimo so značilni spoštljivi odnosi, občutek varnosti v najširšem pomenu besede in visoka pričakovanja do učencev in njihovih dosežkov. Pozitivna klima vpliva tudi na pozitivna stališča učencev do šole, njenega dogajanja, do učiteljev in predmetov, ki jih poučujejo. Velja povzeti, da so učenci tam, kjer vlada pozitivno vzdušje, bolje motivirani za delo in za vztrajno premagovanje ovir ter dosegajo boljše dosežke na vzgojnem in učnem področju. V nadaljevanju predstavljam strokovne razprave kot izhodišče strokovne rasti učitelja, medsebojnih izmenjav teoretičnih in praktičnih izhodišč, kakor tudi sredstvo za razvijanje spretnosti komuniciranja in novih didaktičnih pristopov. V prispevku lahko najdemo odgovore na vprašanje, kaj loči dobro šolo od odlične.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA DA GAMA	16.15–17.15

Tina Vršnik Perše, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru, in **Ana Kozina**, Pedagoški inštitut

RAZVOJ RAZUMEVANJA RAZREDNEGA MANAGEMENTA

V okviru razvijanja profesionalnega razvoja učiteljev ter drugih strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju se vse več pozornosti namenja tudi dodiplomskemu izobraževanju (Hargreaves in Fullan 1992). Pri tem ne gre le za obravnavane vsebine, temveč tudi za metode in oblike poučevanja bodočih učiteljev, saj se ravno skozi lastno učenje na najbolj neposreden način seznanijo z možnimi dobrimi praksami za svojo kariero poučevanja. V prispevku bomo na podlagi podatkov, pridobljenih v okviru snovanja mednarodne raziskave o razrednem managementu na vzorcu študentov smeri razredni pouk na Pedagoški fakulteti v Mariboru, analizirali različne vidike v zvezi z zaznavanjem managementa v razredu, z upravljanjem vedenjskih odstopanj v razredu, vlogami učitelja ter učinkovitostjo učiteljev in pristopov, skozi katere so študentje o tem pridobivali znanja. Osredotočili se bomo predvsem na pogostost poznavanja različnih pristopov in značilnosti razrednega managementa. Primerjalno pa bomo prikazali tudi razlike, ki se pojavljajo v zaznavanju in razumevanju vseh predstavljenih vidikov ob začetku študija ter po prvem semestru, ko so študentje že seznanjeni s temeljnimi pojmi in se skozi opazovalno prakso soočajo tudi z realnostjo razrednega managementa. Osredotočili se bomo na tiste segmente, ki kažejo največ perspektive za razumevanje problematike razrednega managementa na eni strani ter na tiste, ki se bodo skozi analizo pokazali kot najmanj perspektivni in torej kot tisti vidiki dodiplomskega izobraževanja, ki skozi vidik razumevanja in uporabe učinkovitega razrednega managementa izražajo največjo potrebo po nadgradnji z učinkovitejšimi vsebinami in metodami, ki bodo omogočale boljše izhodišče za profesionalni razvoj na področju razrednega managementa.

Tanja Mlaker, OŠ Brusnice, vrtec

VLOGA UČENCEV KOT VODIJ LASTNEGA UČENJA IN UČENJA SOŠOLCEV TER UČITELJ KOT KOORDINATOR IN OCENJEVALEC UČNEGA PROCESA

V sklopu učne teme koordinatna ravnina in funkcija sem se odločila za enotedensko medsebojno učenje učencev 8. razreda. Učenci so se s funkcijami že seznanili, pri tem pa so natančneje spoznali

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

vlogo in pomen smernega koeficienta. Tako sem si zadala cilj, da se v skupini pod vodenjem določenega učenca (učenec kot vodja) to tudi naučijo. Šolske ure so bile izvedene v skupini 6 učencev, ki predstavljajo prvo skupino po sposobnostih (nadarjeni). V tej skupini sem se odločila za omenjen način dela zato, ker sem opazila sodelovalno delo in pomoč s strani nekaterih učencev in želela sem, da to prenesejo tudi na ostale.

Učence sem poskušala motivirati, da se določeno snov sami naučijo ter na sodelovalno učenje ter pridobivanje kritičnega odnosa do naučene snovi. Predvsem pa sem želela preveriti, koliko izvenšolskega časa posvetijo učenju ter medsebojnemu sodelovanju. Zanimalo me je, ali bodo vodje skupine dobro opravili svoje delo in če se bodo dovolj dobro posvetili ostalim učencem.

Ko je učencem dodeljena odgovornost, da se nekaj sami naučijo, so bolj motivirani, ko lahko med seboj sodelujejo in si pomagajo. Vsi so obiskali tudi spletno učilnico in forum ter opravili domačo nalogo.

Ker snov ni bila preveč zahtevna in ker je skupina majhna in sposobna, se je omenjena metoda izkazala za uspešno, kar je pokazalo tudi pisno preverjanje, od učencev sem dobila pozitivno povratno informacijo in bolj kritičen odnos do pridobljene snovi, saj sem se lahko posvetila odgovorom in razlagi tiste snovi, ki je bila njim nerazumljiva oz. so želeli le potrditev, da so nekaj dojeli in razumeli. Morda bi bilo dobro izvesti uro tudi v kakšni drugi skupini, ki po sposobnostih in karakteristiki ne ustreza omenjeni skupini, ter primerjati rezultate.

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA SCOTT	17.45–18.45

Breda Knafelc, OŠ Šmihel

POMEN AKTIVNEGA VKLJUČEVANJA DELEŽNIKOV V KAKOVOSTNO IZVAJANJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH NALOG

Zavedamo se, da je v spreminjajočem se in vedno bolj kompleksnem svetu za uspešno delovanje šole bistvenega pomena nenehna rast. Nujno je, da se šola razvija, prilagaja in prevzema pobude za spremembe. Za oblikovanje in razvoj šolske politike je nujno potrebno doseči zaupljivo partnerstvo tako s starši učencev, kot tudi s širšim okoljem. Le ob tesnem sodelovanju, sprotnih povratnih informacijah, podpori zastavljenim nalogam ter aktivnem vključevanju v dejavnosti prispevamo k boljši uspešnosti, k dobremu počutju, večji varnosti tako posameznika, kot tudi celotni klimi šole. V prispevku predstavljamo akcijski načrt, s pomočjo katerega smo z natančno zastavljenimi in jasno usmerjenimi dejavnostmi želeli prispevati h kakovostnejšemu izvajanju vzgojno-izobraževalnih nalog. V akcijskem načrtu smo se osredotočili na dejavniki, ki se je pri našem delu izkazal kot najšibkejši, to je vedenje učencev izven pouka. Gre za pomemben dejavnik šolskega okolja, ki poleg dejavnika partnerstva z okoljem in starši predstavlja pomemben vidik šole kot učnega okolja. Pri izboljšavi izbranega dejavnika smo se osredotočili na kakovost, na spodbujanja partnerskega odnosa s starši in širšim okoljem ter izvajanje skupnih akcij, ki bi prispevale k razvijanju pristnih odnosov med šolo, domom in širšim okoljem. Uporabili smo večrazsežni pristop in se osredotočili na čim večje število vpletenih deležnikov. Skušali smo prepoznavati njihove želje, zahteve, potrebe ter jim omogočili več možnosti, da se kot enakovredni partnerji dejavno vključujejo v izvajanje aktivnosti. Posluževali smo se različnih načinov ugotavljanja in merjenja, ob tem pa iskali najustreznejše načine za izboljšanje kakovosti delovanja, kar nam je predstavljalo še poseben izziv. Uporabljali smo različne vire in pristope, oblike in metode dela, pri tem pa se v veliki meri posluževali znanja, ki smo ga pridobili tekom programa Učenje učenja: sodobne metode spodbujanja aktivnega učenja, timsko delo sodelovalno učenje, sodelovanje z okoljem kot dejavnik učenja.

KNJIŽNICA KOT PROSTOR ZA UČENJE

Šolska knjižnica je prostor, ki nudi učencem veliko možnosti za vodeno in samostojno učenje, ki pripomore k poglobljanju znanja, splošne razgledanosti in boljšemu učnemu uspehu. Prikazati želim, na kakšen način se šolska knjižnica vključuje v proces učenja in nudenja pomoči v učnem procesu. Kot svetovalna delavka sem opazila, da se učenci ne znajo učiti, imajo težave na področju bralnega razumevanja in iskanja informacij. Ker svojo obveznost dopolnjujem kot knjižničarka, sem se odločila, da v okviru bibliopedagoškega dela v knjižnici izvajam več aktivnosti, ki bi odpravile pomanjkljivosti na tem področju. Dejavnosti izvajam v okviru knjižničarske interesne dejavnosti in strategij sodelovalnega učenja v knjižnici. V okviru knjižničarske interesne dejavnosti učenci spoznavajo delo v knjižnici (izposoja, iskanje informacij, urejenost zbirk, referenčni pogovor, svetovanje manj izkušenim uporabnikom). Pomembno je seznanjanje in ozaveščanje učencev o preverjanju zanesljivosti informacij, še posebej pri spletnih virih. Zato je knjižno gradivo bolj zanesljiv vir informacij. S sodelovalnim učenjem v knjižnici starejši učenci pomagajo mlajšim pri iskanju informacij in gradiva, pri opravljanju domačih nalog, pripravi seminarskih nalog in izdelavi plakatov, pripravljajo kvize ipd. S tovrstnimi dejavnostmi razvijamo sodelovalno učenje, prenašanje izkušenj na mlajše učence, razvija se bralna kultura in motivacija za branje, izboljša učni uspeh in splošna razgledanost, spodbuja se samostojnost učencev. Pomembno je razvijanje zavedanja pomena medsebojne pomoči, sprejemanja različnosti, učenci na drugačen in njim razumljiv način razložijo ali pojasnijo problem, ki ga ima njihov vrstnik. S tem pa tudi sami pridobivajo izkušnje na izobraževalnem, sodelovalnem in socialnem področju.

Šola za ravnateljce

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA COOK	17.45–18.45

Lidija Butina, Anamarija Šmajdek, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

AKTUALIZIRANJE LITERATURE Z DIALOGOM IN LIKOVNIMI METODAMI

Prispevek obravnava primerjavo refleksij, nastalih ob medpredmetnih povezavah slovenščine in likovne umetnosti. Slavistka dijake, ki težko sprejemajo frontalno in avtoritativno branje motivira k vzpostavitvi osebne stika z literaturo v dialogu prek aktualizacije. Pri vizualizaciji likovnica vsebine književnosti podpre s cilji in metodami likovnega snovanja. Pri klasičnih in zahtevnejših besedilih avtorici z ustreznimi medpredmetnimi povezavami omogočata razkrivanje tabu tem in skrajnih občutij, ki običajno niso lastna najstnikom. V novoromantični instalaciji dijaki tretjega letnika gimnazije postavijo 7 postaj oziroma čutnih koticov, naslednjič pa predstavijo skrajna gogovska in občečloveška občutja stiske skozi prizore z grotesknimi lutkami. V četrtem letniku gimnazije dijake soočimo z vprašanjem magije in magičnega in situacijo zarišemo s prizori iz položenih kosov tkanin iz recikliranih oblačil ob prekmurski glasbi in se tako pripravljamo na maturo. Poudarek je na nasprotju med stisko sodobnega evropskega človeka in duhovno močjo ter vztrajnostjo posameznika. Zahtevno nalogo aktualizacije skrajnih občutij grške tragedije pri petnajstletnikih, dijakih prvega letnika gimnazije, izpolnimo s fotografskimi prizori lastnih postavitev po obravnavi skrajnih »tragedičnih« občutij tega klasičnega besedila ter modeliranjem grimas v glini. Dijaki v prvem letniku ekonomske šole ob obravnavanem svetopisemskem besedilu Stvarjenje odslikajo stvarjenje svetlobe na abstrakten način ter ozavešajo skozi snovno barvno mešanje tudi, kako oko svetlobo in barve zaznava in možgani zaznave družijo v smiselne celote. Za iste dijake ob naslednji Priliki barvna packa postane individualni

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

znak za pomnjenje in razumevanje konkretnih vsebin. Avtorici poudarita uporabo dialoga z vzpostavitvijo osebnega stika z literaturo, aktivnih vizualnih metod, metode uporabe veččutnih zaznav ter smiselnost takega dela tudi v višjih letnikih srednješolskega izobraževanja.

Jan Žitnik, Ekonomska šola Kranj

MOTIVIRANJE DIJAKOV S POMOČJO KONCEPTA IGRIFIKACIJE

Kako motivirati dijake, je izziv, s katerim se srečujejo mnogi učitelji. Motiviranost je namreč ključni dejavnik uspešnosti dijakov in s tem celotnega pedagoškega procesa. Pristop, ki trenutno najbolj buri duhove v pedagoških vrstah, temelji na konceptu igrifikacije (ang. gamification). Igre (še posebej računalniške) so zelo učinkovite v tem, da pritegnejo in obdržijo pozornost svojih uporabnikov, včasih celo do te mere, da povzročajo odvisnost. Zato so znanstveniki z različnih področij v zadnjih letih posvetili veliko energije temu, da identificirajo elemente oz. mehanizme, s katerimi snovalci iger to dosežejo. Z izrazom igrifikacija označujemo rabo teh igralnih elementov in mehanik v namene reševanja problemov in povečanja motivacije pri izvajanju želene aktivnosti. Pozitivne motivacijske učinke, ki jih običajno dosežemo v igrah, skušamo skozi igrifikacijo prenesti v druga, neigralna okolja. Namen prispevka je utemeljiti aplikacijo koncepta igrifikacije na pedagoško področje. To ne pomeni igranja iger med poukom. Pomeni obogatitev pouka z elementi in mehanikami, za katere so tako veliko število uporabnikov omenjenih iger kot tudi znanstvene raziskave pokazale, da pritegnejo. Prispevek obravnava elemente igrifikacije: povratne informacije, reševanje problemov, dosežke, status, zgodbo, tekmovanje in sodelovanje. Predstavljene so teoretične podlage in konkretna uporaba v pedagoškem procesu. V današnjem času, ko so učenci in dijaki soočeni z obiljem virov, iz katerih lahko pridobijo informacije s kateregakoli področja, postaja spodbujanje radovednosti in interesa bistvena naloga izobraževalnega sistema. Pouk, ki vsebuje elemente igrifikacije, učence in dijake bolj pritegne k sodelovanju. Njihov interes in motiviranost za sodelovanje omogoča avtentičen pouk, katerega posledica je kakovostnejše znanje in višja uspešnost dijakov.

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA AMUNDSEN	17.45–18.45

Jožica Frigelj, OŠ Ketteja in Murna

O DRUGAČNI PARADIGMI OCENJEVANJA ZNANJA

Poučevanje ne sme biti zgolj posredovanje gotovih, vnaprej pripravljenih vsebin, temveč naj bi učenci do vsebin prihajali postopno in v procesu. Je dejavnost, kjer učitelj v različnih socialnih oblikah in z različnimi metodami spodbuja učence in jim omogoča aktivno in samodejavno konstrukcijsko učenje, ki pripravlja učence na vseživljenjsko učenje. Spreminjanje poučevanja in učenja pa terja tudi spremembe v ocenjevanju. Ocenjevanje je informacija o učnem procesu in naj bi poudarjala pomen presoje in ocene kompleksnosti posameznikovih dosežkov v primerjavi s samim seboj. Sama ocena še ni nikoli nikogar naučila, kako zmagati, niti mu ni povedala, zakaj je izgubil. Mnoge raziskave dokazujejo, da veliko učencev izgubi veselje do učenja zaradi krivičnega ocenjevanja, ravno tako je dokazano, da učenci na vseh stopnjah šolanja doživljajo ocenjevanje kot nekaj, kar nekdo z njimi dela, večina se ne zaveda, kaj je vključeno v vrednotenje njihovega dela. V izogib temu sistematično razvijamo samo-evalvacijo, ki je večšina samostojnega presojanja lastnih dosežkov glede na znane kriterije. Učenje postane bolj smiselno, saj se učenci jasneje zavedo konkretnih učnih ciljev, svojih dosežkov glede na te cilje pa tudi vrzeli in načina, kako te vrzeli odpraviti. Koncept sodelovalnega ocenjevanja je nastal

v triletnem obdobju uvajanja v praksi ter hkrati spremljavi in vrednotenju učinkov za zagotavljanje posledične veljavnosti na spoznavnem, čustvenem in motivacijskem področju pri učencih. Izvaja se v triangulaciji učitelj – učenec – vrstnik, s čimer pa povečamo tudi veljavnost, zanesljivost in objektivnost ocenjevanja in ne nazadnje tudi pravičnost ocenjevanja. Sodelovalno ocenjevanje pomaga uza-vestiti lastno znanje in učenje, poudarja pomen kompleksnosti posameznikovega dosežka, s tem pa zavezuje vse udeležence k delovni etiki in vodi do visoke odgovornosti za kakovost svojega dela.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Urška Štremfel, Pedagoški inštitut

UČENJE NA PODLAGI IZSLEDKOV MEDNARODNIH RAZISKAV ZNANJA

Skupno evropsko sodelovanje na področju izobraževanja temelji na (javnopolitičnem) učenju. Navedeno pomeni, da Evropska unija (EU) akterje na različnih ravneh mnogonivojske vladavine spodbuja k medsebojnemu učenju, proizvajanju in izmenjavi dobrih praks, ki v idealni obliki prispevajo k uspešnosti in učinkovitosti nacionalnih izobraževalnih sistemov ter s tem doseganju skupnih strateških ciljev, kazalnikov in ciljnih vrednosti EU. V tem okviru je posebna pozornost namenjena ne le učenju med državami članicami EU, temveč predvsem med akterji (učitelji, ravnatelji) in organizacijami (šolami) znotraj posameznega nacionalnega konteksta (Gornitzka 2006; Lange in Alexiadou 2010). Pri spodbujanju medsebojnega učenja imajo še posebej pomembno vlogo objektivni in verodostojni podatki, ki jih šolam, ravnateljem in učiteljem nudijo mednarodne raziskave znanja. Primerjalne lestvice dosežkov, ki so oblikovane na podlagi izsledkov mednarodnih raziskav znanja namreč lahko predstavljajo pomemben element presojanja in izboljševanja njihovih izobraževalnih praks (Ozga idr. 2011).

V prispevku prikazujemo rezultate raziskave, s katero smo skušali ugotoviti, kakšno vlogo imajo izsledki mednarodnih raziskav znanja (tudi v primerjavi z izsledki nacionalnega preverjanja znanja in mature) pri medsebojnem učenju in s tem izboljševanju izobraževalnih praks slovenskih šol. V raziskavi, ki je potekala v letu 2012, so sodelovali ravnatelji osnovnih in srednjih šol (n=91), eksperti (n=22) in javnopolitični odločevalci (n=8). Rezultati raziskave nakazujejo dobro poznavanje izsledkov mednarodnih raziskav znanja v slovenskem izobraževalnem prostoru, a njihovo dokaj šibko uporabo pri medsebojnem primerjanju in izboljševanju izobraževalnih praks slovenskih šol. V sklepnem delu prispevka zato izpostavimo smotrnost okrepitve uporabe izsledkov mednarodnih raziskav znanja v slovenskem izobraževalnem prostoru glede na teoretske predpostavke, usmeritve EU ter izkušnje drugih evropskih držav.

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA COLOMBO	17.45–18.45

Mojca Miklič, OŠ Otočec

ALI LAHKO RAVNATELJ VPLIVA NA KAKOVOST POUČEVANJA?

Izboljševanje kakovosti poučevanja prispeva k boljšim rezultatom učencev in k uspešnosti zavoda. Zavodi si zaradi recesije želijo ohraniti in izboljšati položaj na trgu in so se zato prisiljeni ukvarjati z izboljšanjem svojega dela ter dokazati kakovost svojega dela tako ustanovitelju, javnosti kot uporabnikom. Izboljšave temeljijo na osnovni dejavnosti zavoda, to sta učenje in poučevanje. Nenehno izboljševanje dela je pomembna vrednota zavoda, pri kateri ima ravnatelj pomembno vlogo, saj je od njega odvisno, kako vodi zaposlene, kako so le-ti motivirani za delo, kako skrbi za strokovno izpopolnjevanje in izboljševanje poučevanja. Ravnatelj s spodbujanjem in ustvarjanjem razmer omogoča učiteljem, da

Šola za ravnatelje

VODENJE ZA UČENJE
Zbornik povzetkov

bodo učenci dosegli pričakovane in želene rezultate. Čeprav vemo, da je ravnateljevo vodenje odločilno za delo in učinke šole, se vendarle pojavlja dvom, v kolikšni meri pa ravnatelj dejansko res lahko vpliva na kakovost poučevanja. Leithwood, Jantzijeva in Steinbachova (1998) so ugotovili, da ravnatelj dejansko v manjšem odstotku (do 10 %) neposredno vpliva na učinke učenja učencev po programu šole in da je njihov vpliv posreden in mogoč predvsem prek učiteljev. Skrb za kakovostno poučevanje se začne pri ravnatelju, ki učitelje sistematično in načrtno analizira, načrtuje z njimi njihov profesionalni razvoj in jih vodi po poti profesionalizma, vendar pa je kakovost poučevanja odvisna od učiteljev samih. Kakovost poučevanja je povezana z raziskovanjem učiteljevega lastnega dela, z odkrivanjem novih postopkov pri poučevanju, z nenehnim obnavljanjem znanj, z razmišljanjem o svojem delu in vplivom na učinke pri učencih. Kako uspešen je učitelj pri poučevanju, pa je odvisno tudi od sposobnosti učiteljev, od njihove prilagodljivosti nastalim situacijam, motivacije za delo in ustvarjalnosti.

Justina Erčulj in Alojz Širec, Šola za ravnatelje

VODENJE ZA UČENJE – IZKUŠNJE IN DOSEŽKI PROFESIONALNEGA UČENJA RAVNATELJEV

V Šoli za ravnatelje že sedmo leto vodimo program Vodenje za učenje. Njegov temeljni namen je sistematično usmerjati ravnatelje v njihovo vodenje za učenje. Številne raziskave namreč kažejo, da ravnatelji, ki dejavno izražajo skrb za učenje in poučevanje, povečajo učinkovitost svoje šole. Ob tem pa se v slovenskem šolskem prostoru pogosto srečujemo s prepričanjem, da ravnatelji nimajo časa za to svojo najpomembnejšo dejavnost. Temeljni cilji programa so:

- ozavestiti pomen vodenja za učenje in ga povezati z dosežki učencev;
- spodbujati strokovne razprave o vodenju, učenju in vodenju učenja;
- opredeliti prednostno področje vodenja za učenje v tekočem šolskem letu;
- sistematično razvijati izbrano področje vodenja za učenje;
- izmenjevati poglede in prakso na področju vodenja za učenje.

Program je zasnovan tako, da v majhni skupinah od 8 do 12 ravnateljev vodimo strokovne razprave o vodenju za učenje in razvijamo enega od področij, ki ga izbere skupina. Program traja eno leto in obsega osem srečanj ter ravnateljeve dejavnosti v šoli. Zasnovane so tako, da ravnatelj svoje sodelavce spodbuja k sodelovanju in pogovorih o učenju, s tem pa k boljšemu in globljemu znanju učencev.

V referatu bova predstavila svoje izkušnje in dosežke udeležencev iz programa Vodenje za učenje. Pri tem se nama zdi pomembna ugotovitev iz strokovnih razprav, katere svoje dejavnosti naši ravnatelji povezujejo z vodenjem za učenje. Zanimalo naju je, ali se razlikujejo po posameznih ravneh izobraževanja. Zagotovo je s pojmovanjem vodenja za učenje povezana tudi opredelitev oziroma izbira področja, ki ga v enem letu sistematično razvijajo v svojih zavodih. Na koncu bova predstavila še nekaj ugotovitev iz evalvacij, pri čemer naju je zanimala predvsem izkušnja z delom v za njih novi profesionalni skupnosti.

Lidija Grmek Zupanc, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

LETNI DELOVNI RAZGOVOR KOT PRILOŽNOST ZA UČENJE RAVNATELJA IN PREDAVATELJEV

Učenje že dolgo ni več zgolj poznavanje teorije, ampak tudi poskus prenosa teorije v prakso in neprestana refleksija o tem. Pri tem nam je lahko letni delovni razgovor odlično izhodišče za izmenjavo učnih pristopov, ne nazadnje tudi prepričanj in osebnih pogledov. Za ravnatelja je letni delovni razgovor zanimiva priložnost za učenje, saj ima priložnost, da spozna sodelavce kot strokovnjake in kot ljudi. Ravnatelj skozi letni delovni razgovor spoznava posamezne načine poučevanja in pristope, strokovne poglede, novosti stroke, po drugi strani pa tudi odnosni vidik – kako posamezni predavatelj obravnava študente, kakšne izzive jim postavlja, kako rešuje vprašanje prisotnosti na predavanjih itd. Predavatelj običajno pove, kakšne težave imajo študenti pri izpitih in zakaj je tako. Skupaj pogleda rezultate anketiranja o predavatelju in spregovorita o tem. Na podlagi teh in ostalih podatkov si ravnatelj ustvarja veliko sliko šole. Predavatelji te velike slike nimajo, vendar pa od ravnatelja dobivajo povratne informacije, kako se njihov podsistem vključuje v šolskega. Dobivajo informacijo, kje so možne povezave, katere pedagoške prakse so na šoli zelo zaželenne in katere nekoliko manj. Sprejemajo informacijo, kako se njihov karierni razvoj vključuje v potrebe šole, kateri njihovi cilji se pokrivajo s cilji šole. Prek projekta E-šolstvo, izobraževanj in letnih razgovorov smo uspeli v zadnjih letih vzpostaviti spletne učilnice za vse predmete. Brez vsakoletnega razgovora o spletnih učilnicah na letnih delovnih razgovorih bi bil učinek zagotovo manjši. Tisti učitelji, ki so imeli dobro urejene spletne učilnice, so na razgovoru o tem z veseljem spregovorili, oni drugi, ki pa so se v to šele uvajali, pa so spregovorili o morebitnih težavah, potrebi po pomoči in svetovanju itd., kar smo jim kasneje tudi nudili. Letni delovni razgovor tako omogoča ne le učenje o načinih učenja, ampak je tudi motivacijsko sredstvo za konkretne načine sprememb, ki potrebujejo učenje. Na predstavitvi bomo razpravljali o možnih področjih učenja med ravnateljem in predavatelji na letnem delovnem razgovoru.

Martina Kumer, OŠ Braslovče

USTVARJATI POGOJE ZA OSEBNO RAST UDELEŽENCEV IZOBRAŽEVALNE INSTITUCIJE

Vzgojno-izobraževalne ustanove se bodo spremenile, ko se bodo spremenili zaposleni v njej. Zato je pomembno znanje o vodenju učenja, kajti spremembe nastajajo skozi dolgotrajen proces, na katerega vpliva okolje in zavedanje samega sebe. Kdaj bo delo strokovnih delavcev kakovostno in delavci ne bodo spremembe sprejemali z negodovanjem? Ko bo dovolj znanja o sebi – osebnostni rasti.

Imamo različna prepričanja, vrednote, izkušnje, ki jih pridobivamo od rojstva naprej in nanje vplivajo pomembne osebe, čas, družbeno-politične razmere, mediji ..., zato se drugače odzivamo na okolje. Svet sprejemamo z različnimi zaznavnimi kanali (slušno, vidno, tipno). Sprejemanja drugačnosti se še učimo. Na prvem mestu je vodja, ki zna najprej voditi in upravljati sebe in šele nato lahko vodi druge (ravnatelj strokovne delavce, vzgojitelj oz. učitelj otroke oz. učence ...). Pozitivno energijo je potrebno usmerjati v kakovostne odnose z otroki oz. učenci in strokovnimi delavci. Spoznanje, da se ob napakah učimo in da so naše učiteljice, ob njih osebno rastemo, je ključnega pomena. Ne smemo dovoliti, da iste napake ponavljamo in se trmoglavo upiramo učenju iz osebne preteklosti.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Zelo pomembna je kultura organizacije (naša), ki del svoje energije in časa posveti razmišljanju o sebi, saj le-to pripelje do boljše prihodnosti.

V učni program šol bi bilo potrebno vključiti nov predmet, v katerem bi učenci prepoznavali svoje potenciale, izboljševali komunikacijske spretnosti, odkrivali pristope k reševanju življenjskih izzivov. Otroke je potrebno učiti se učiti za življenje, več poudarka posvečati učenju s preizkušanjem, raziskovanjem, spremeniti neuspešne metode dela. Potrebno jih je naučiti oblikovati in določati vizijo – cilje, oblikovati poti – strategije, ki vodijo do končnega uspeha. Medtem je potrebna odgovornost, doslednost, merjenje napredka, uspeh pa se skriva v izvajanju.

Kaj je pomembnejše, znanje ali cilji? Če imaš cilj, je v tvojem interesu tudi pridobiti znanje za doseg cilja. Zakaj imamo toliko »odličnih« gimnazijskih maturantov kot iskalcev zaposlitev? Ker nimajo ciljev.

Kaj torej potrebuje na prvem mestu »naša mladina«? Znanje ali cilje?

Sergeja Zemljarič, Vrtec Galjevica

Z NAČRTOVANIM PROFESIONALNIM RAZVOJEM STROKOVNIH DELAVCEV V VRTCU K USTVARJANJU KAKOVOSTNEGA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA OKOLJA ZA OTROKE

Izsledki raziskav OECD navajajo, da izobrazba strokovnih delavcev v institucijah predšolske vzgoje, nadaljnje spopolnjevanje strokovnih delavcev in profesionalni razvoj strokovnih delavcev prispeva k povečanju kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela, ki je tesno povezano z boljšimi rezultati pri otrocih, predvsem na področjih kognitivnega in socialnega razvoja (OECD 2012). V uvodnem delu prispevka bomo s pomočjo zakonodaje, ki ureja področje predšolske vzgoje in Kurikula za vrtce (1999) predstavili, kaj je v njih zapisano o izobraževanju in profesionalnem razvoju strokovnih delavcev v vrtcu. Nato bomo na podlagi knjige Kakovost v vrtcih (2002) umestili profesionalni razvoj strokovnih delavcev v raven kakovosti in zapisali kazalce kakovosti, ki se dotikajo tega področja. Sledila bo predstavitev zapisanega o izobraževanju, nadaljenem spopolnjevanju in profesionalnem razvoju strokovnih delavcev v institucijah predšolske vzgoje, ki jo najdemo v zadnjem poročilu OECD, in sicer Starting Strong III: A Quality toolbox for early childhood education and care. V zaključku prispevka bomo zapisali, kako skušamo z načrtovanim profesionalnim razvojem strokovnih delavcev v vrtcu Galjevica ustvariti kakovostno vzgojno-izobraževalno okolje za otroke. Predstavili bomo dva strokovna aktivna, ki jih organiziramo v vrtcu Galjevica. Prvi strokovni aktiv, ki ga bomo v prispevku predstavili, nudi podporo in pomoč strokovnim delavcem za načrtovano opazovanje in beleženje otrokovega razvoja. V sklopu drugega strokovnega aktivna spoznavajo strokovni delavci različne metode dela za otroke s posebnimi potrebami oz. otroke s primanjkljaji v socialnem prilagajanju, kot so npr. senzorna integracija, BrainGym, TEACCH, socialne zgodbe za otroke z motnjami avtističnega spektra, metode dela za otroke z govorno-jezikovnimi motnjami.

Ivan Ferbežer

KATERIH DESET KLJUČNIH KARAKTERISTIK MORAJO POZNATI RAVNATELJI O NADARJENIH UČENCIH?

V našem referatu, ki temelji na deskriptivni raziskavi, bomo predstavili deset bistvenih karakteristik, ki jih morajo ravnatelji šol poznati o nadarjenih otrocih, učencih in študentih. Omenjene karakteristike se nanašajo na njihove svojstvene potrebe in antropologijo, na njihovo šolsko in življenjsko funkcioniranje in na njim prilagojene optimalne pedagoške okoliščine. Vsi nadarjeni učenci niso enaki. Nadarjeni učenci lahko veliko pridobijo z interakcijo z vrstniki. Nadarjeni učenci potrebujejo različne oblike akceleracije. Sposobni so rezultatov višjih nivojev in na posebnih področjih. Potrebujejo izzive in spodbude s pospešenim in obogatenim kurikulum. Nadarjene učence morajo poučevati učitelji, ki so usposobljeni za izobraževanje nadarjenih. Nadarjeni učenci imajo afektivne karakteristike in v splošnem bolj zdrave socialne odnose. Nadarjeni učenci na osnovnošolski stopnji zahtevajo diferen-ciran kurikulum in na srednji šolski stopnji posebne razrede.

Erna Žgur, CIRIUS Vipava

UČENJE PRI OSEBAH Z VEČ PRIMANJKLJAJI

Izhodiščna razmišljanja so tako procesi kot postopki učenja, poučevanja ter usposabljanja oseb s posebnimi potrebami; znotraj te heterogene skupine se vključuje tudi osebe z več primanjkljaji v predšolskem in šolskem obdobju. Vsak otrok je edinstven in poseben, individualne ter posebne so tudi njegove potrebe, posledica sprememb, ki so se razvojno pojavile. Karkoli že »zmoti« otrokov razvojni proces, so nastale spremembe lahko blage, zmerne ali zelo izrazite,časne ter trajne in povzročajo težave na najrazličnejših segmentih otrokovega razvoja. Otrok s posebnimi potrebami ne glede na vrsto in obseg primanjkljaja potrebuje v vseh obdobjih izobraževanja ustrezno pomoč, vodenje in svetovanje. Slednje ne posega samo na področje izobraževalne dejavnosti, povezuje tudi številna rehabilitacijska področja. Pomoč otroku je prvotno usmerjena v iskanje poti, strategij poučevanja za razvoj preostalih pomembnih potencialov. Cilj celostne strokovne kakor tudi učne pomoči primarno temelji na kvalitetnem uvidu manjkajočih dimenzij otrokovih kognitivnih in konativnih sposobnosti ter spretnosti. V prispevku bom spregovorila o ključnih vidikih pravočasnega, sistematičnega izobraževanja oseb s posebnimi potrebami z več primanjkljaji (vedno pa tudi z motnjo v duševnem razvoju). Prispevek se nanaša na izkušnje (moje osebne kot defektologinja ter izkušnje organizacije, kjer sem zaposlena) pri izobraževanju oseb s PP v različnih vzgojno-izobraževalnih programih (NIS, posebni program VIZ) s poudarkom na strukturirano posredovanih VIZ vsebinah specialnega pedagoga. Prav tako se bo prispevek dotikal vloge zgodnje obravnave in zgodnjega učenja, zajel bo predšolsko populacijo.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ČETRTEK, 4. APRIL 2013

PREDSTAVITEV REFERATOV IV

DVORANA SCOTT

9.00-10.00

Katja Arzenšek Konjajeva in Neva Strel Pletikos, OŠ Lucija

ODNOSI V RAZREDU

Namen prispevka je predstavitev primera sodelovanja z deležniki v izobraževanju. Učitelj je v šoli razpet med različne deležnike, med katerimi potekajo raznovrstne transakcije in interakcije. Pri tem je pomembno, kako se odzove na sporočila in kako poteka njegova reakcija. Komunikacija poteka nenehno, saj je to razen dihanja nezavedno človekovo dejanje. En del komunikacije poteka v razredu. Učna ura je zasnovana po točno določenem scenariju. Učitelj že vnaprej ve, kaj bo glavna tema učne ure, glede na to se odvijajo transakcije. Transakcije pa se odvijajo tudi glede na cilje, ki jih učenci morajo usvojiti. Učne ura je uspešna, če učenci usvojijo cilje, ki jih je učitelj postavil. Druga vrsta komunikacije pa poteka s starši, ki so ravno tako deležniki v izobraževanju. Zato moramo razvijati komunikacijske spretnosti tudi za transakcije s starši, kako kaj povedati, kaj reči v določenem trenutku, čemu izreči določeno sporočilo. Za uspešno sporazumevanje samo poznavanje slovničnih pravil ne zadošča. V vsakem sporazumevalnem položaju je mogoče sporočilo izraziti na več načinov. Izbiro določajo okoliščine sporazumevanja, družbeno razmerje med sporočevalcem in naslovnikom in sporočevalčeva ocena govornega položaja. Jezik omogoča, da se v popolnoma prepričljivo, razumljivo in pravilno poved naseli laž; omogoča, da zaželeno dejanje, ki naj bi ga opravil naslovnik, prikažemo kot popolnoma koristno zanj, čeprav bomo imeli največ koristi mi sami.

Simona Podobnik, OŠ Škofja Loka-Mesto

POTI IN NAČINI, KAKO LAHKO Z MLAJŠIMI UČENCI GRADIMO ODNOS Z LJUDMI OKOLI SEBE

Pri poučevanju gre pravzaprav za odnos med učiteljem in učencem – za tisto čudovito vez, ki ne omogoča le učenja, temveč spodbuja celostni razvoj učenca ter ga usposobi za samostojno, vseživljenjsko učenje in samozavestno udejstvovanje v družbenem življenju. Vsak učitelj želi učinkovito izrabiti čas, ne le zaradi obširnega učnega načrta, temveč zato, da bi spodbujal osebno rast in razvoj učencev. Že takoj na začetku šolskega leta je potrebno začeti oblikovati pozitivno skupinsko naravnost in odnos z učenci, nato pa ju gojiti skozi vse šolsko leto. Učenci morajo vedeti, da jih imamo radi, da nam je resnično mar zanje. Poučujem v prvi triadi in kljub dolžnostim, ki nas pestijo vsak dan in zahtevnem učnem načrtu, v svoje delo zavestno vnašam tudi učenje človeških vrednot. Učencem skušam z različnimi dejavnostmi pokazati, kako dragocena bitja so. Če bodo to razumeli, bodo lažje upoštevali načela, kot so spoštovanje, sočutje, prijaznost, odgovornost, strpnost, vztrajnost ... S pomočjo različnih pravljic, socialni iger ... se učimo o pomenu prijateljstva, družine, povezanosti, kako pomembno je, da znamo sodelovati, si pomagati, se podpreti. Medsebojno spoštovanje, zaupanje in sodelovanje sta pogoj za uspešno delo. Ko učitelji in učenci naletimo na drugačnost, se pokaže naša spretnost njenega sprejemanja. Odločila sem se, da bom v okviru inovacijskega projekta Začutimo drugačnost s sodelavkama načrtno vzgajala čut za soljudi in za potrebe drugih, drugačnih. Tako zdaj sodelujemo s Centrom slepih in slabovidnih ter starostnikov Škofja Loka, Pediatrično kliniko v Ljubljani, Varstveno delavnim centrom Škofja Loka in OŠ s prilagojenim programom Jela Janežiča v Škofji Loki. Z dodatnimi dejavnostmi, ki niso v celoti vezane na šolsko delo, spodbujam razvoj učenca v čutečega, zadovoljnega, razmišljujočega, veselega in prav to bi vam rada predstavila na tem posvetu.

Jank Uhan, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

MOODLE – PRAVO SPLETNO UČNO OKOLJE ZA SLOVENSKE ŠOLE?

V zadnjih letih so v številnih slovenskih šolah pričeli uporabljati spletna učna okolja. Šole se večinoma odločajo za Moodle, brezplačni sistem za podporo učenju. K temu je v veliki meri pripomoglo to, da so Moodle ravnateljem priporočili svetovalci projekta E-šolstvo. V okviru tega projekta je bil Moodle izbran kot najustreznejši sistem za spletno učno okolje, s tem pa tudi ustrezno podprt s seminarji, svetovanji in tehnično podporo.

Moodle je odprtokodni sistem, ki ga skupina programerjev razvija od leta 2002. Zaradi svoje modularne zasnove, stalnega izpopolnjevanja, dobre podpore, številnih razširitev ter seveda brezplačnosti predstavlja močno konkurenco drugim, tudi komercialnim sistemom za podporo učenju.

Sodobna spletna učna okolja omogočajo učencem dostop do raznih, pogosto multimedijskih vsebin, različne načine komuniciranja ter številne druge dejavnosti. Ne gre zgolj za omejevanje dostopa do gradiv, ki jih objavljajo učitelji, ampak tudi za možnosti, kako dodatno aktivirati učence ter se jim približati prek spleta. Seveda pa so za uspešno delo v spletnem učnem okolju potrebni ustrezno usposobljeni učitelji. Prav tako je za vzpostavitev in administriranje sistema potrebno določeno znanje, oprema in čas. Kako so šole sprejele ta izziv, smo poskušali ugotoviti z raziskavo stanja na področju spletnih učnih okolij.

V ta namen smo prek spletnih vprašalnikov izvedli anketiranje, pri katerem so sodelovali računalnikarji oziroma osebe, ki na šolah skrbijo za spletna učna okolja. Vprašanja so vključevala tako tehnični vidik kot tudi načine uporabe ter oceno zadovoljstva. V prispevku so predstavljeni rezultati omenjene raziskave. Ti so do neke mere pričakovani in potrjujejo ustreznost izbire Moodla, ki ga kot spletno učno okolje uporabljajo na večini šol. Nekoliko pa presenečata skromna uporaba naprednih možnosti, ki jih taka okolja ponujajo učiteljem ter ugotovitev, da na številnih šolah uporabljajo še staro verzijo Moodle 1.9, ki ni več uradno podprta. To sta dve področji, ki sta v prihodnje potrebni dodatne pozornosti.

Marija Šubic, Tehniški šolski center Kranj, Višja strokovna šola

UPORABA BLOGA ZA POUČEVANJE IN UČENJE ANGLEŠČINE KOT JEZIKA STROKE V SEKUNDARNEM IN TERCIARNEM IZOBRAŽEVANJU

Blogi (spletni dnevniki, spletniki) so zaradi svoje enostavnosti uporabe z vidika tehnologije, interaktivnosti in privlačnosti že zdavnaj prerasli raven osebnega dnevnika in nezadržno prodrli tudi na področje poučevanja in učenja. Med številnimi možnostmi izbire orodij spleta 2.0 v didaktične namene blog zagotovo zaradi enostavne izdelave in dostopnosti omogoča raznovrstne in neskončne možnosti didaktične uporabe za vsa predmetna področja in na vseh nivojih izobraževanja, saj je glavni poudarek na vsebini e-gradiv ter kreativnosti avtorja in sodelujočih.

Vodenje učenja in poučevanja v blogu predstavlja kombinirano učenje (blended learning) – učenje v živo v učilnici in sodelovalno delo na daljavo s pomočjo tega orodja v oblaku. Pri poučevanju in učenju strokovne terminologije v angleščini je potrebno zasledovati enake cilje in uriti enake spretnosti kot pri tujem jeziku nasploh. Prispevek prikazuje konkretne primere didaktične rabe bloga na srednji in višji šoli: primer medpredmetnega povezovanja angleščine kot jezika stroke (ESP – English for

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povezok

specific purposes) z računalništvom, mehatroniko, elektroenergetiko v blogu, tematske bloge, bloge projekta, razvijanje spretnosti branja, pisanja, poslušanja, ki so pomembne pri tujem jeziku. Pri teh primerih so predstavljene možnosti vodenega ali samostojnega ustvarjanja, raziskovanja, uvajanja in utrjevanja besedišča ali struktur, ustvarjalnega in kritičnega razmišljanja, komunikacije. V danih primerih je prikazano tudi osveščanje učencev oz. študentov o varni rabi interneta, spoštovanju avtorskih pravic, varovanju zasebnosti in netetiki.

Izobraževanje v oblaku zaradi in s pomočjo orodij spleta 2.0, kamor spada tudi blog, postaja trend prihodnosti.

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA AMUNDSEN	9.00-10.00

Jera Gregorc in Alenka Černič, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

SVOBODA IGRE IN IGRIVOSTI V AVTONOMIJI NAČRTOVANJA IZVEDBENEGA KURIKULUMA V VRTCU

Cilj prispevka je predstaviti možnost svobode pri načrtovanju izvedbenega kurikulumu, ki je na eni strani omejena z zakonskimi in podzakonskimi akti, na drugi strani pa daje pravico strokovne avtonomije vzgojitelju. Praktična izpeljava procesno-razvojno naravnane kurikulumu za vrtce vzgojitelje pogosto postavlja v nasprotje s splošno uveljavljenimi načini poučevanja in učenja. Dilema, pred katero se najpogosteje ustavijo, izvira običajno iz subjektivnih teorij poučevanja, te pa so v tesni povezavi z njihovim znanjem in preteklimi izkušnjami poučevanja. Vprašanje načina poučevanja, ki naj bi izhajal iz otroka in zakonitosti njegovega razvoja, je odgovorjeno že na prvih straneh Kurikuluma za vrtce. Odgovor pa predstavlja poglobljen premislek o zakonitostih, ki veljajo bodisi za temeljno bodisi za športno gibalno fazo. V prispevku želimo na podlagi rezultatov učenja, ki se odražajo kot navade, spretnosti in znanja, osvetliti drugačen pristop poučevanja skozi strukturirano metodo igre. Metoda igre je zasnovana tako, da lahko vzgojitelj preko nje strokovno načrtuje in izvaja učni proces, saj mu ta omogoča uresničitev globalnih ciljev, otrokom pa daje pravico popolne participacije in svobode odločanja ob upoštevanju temeljnih pravil. S predstavitvijo teoretičnega okvira metode igre in preko konkretnega primera želimo pokazati na izvirno možnost vodenja učnega procesa v predšolskem obdobju.

Martina Žnidaršič, Vrtec Kurirček Logatec

KOMPETENTNOST VZGOJITELJA PRI SPODBUJANJU SKUPNEGA BRANJA IN POSREDOVANJA VEČKODNIH BESEDIL V VRTCU ZA RAZVOJ OTROKOVEGA GOVORA

Namen prispevka je osvetliti pomen jezikovne vzgoje v predšolskem obdobju, natančneje književne vzgoje v vrtcu za razvoj otrokovega govora. Izpostaviti želimo vzgojiteljeve kompetence in njegovo vlogo pri posredovanju večkodnih besedil ter skupnemu branju. Predstaviti želimo empirične rezultate raziskav o pomenu skupnega branja vzgojiteljice in otrok v vrtcu predvsem z vidika spodbujanja otrokovega govora v obdobju malčka in zgodnjega otroštva. Ker ima otrokova govorna kompetentnost pomembno vlogo tako pri otrokovem učinkovitem sporazumevanju z drugimi, kot tudi kasneje pri otrokovem učnem uspehu v šoli, je pomembno razumeti, kateri so pomembni dejavniki otrokovega

govornega razvoja. Zato nas je zanimalo, kakšen je pomen skupnega branja v vrtcu za razvoj otrokovega govora, in zakaj je posredovanje večkodnih besedil pomembno. Pri tem pa razpravljamo ob teoretičnih ugotovitvah iz besediloslovja in pomenoslovja in izpostavljamonekatere ugotovitve različnih strokovnih izhodišč s tega področja. Rezultati raziskav kažejo, da je simbolno bogato okolje, ki otroka spodbuja k izražanju svojih misli, spodbuden dejavnik otrokovega govornega razvoja. Obdobja dojenčka, malčka in zgodnjega otroštva predstavljajo občutljiva obdobja za razvoj govora in za otroke, vključene v vrtec, skupno branje vzgojitelja z otroki predstavlja pomemben dejavnik govornega razvoja. Tako lahko izpostavimo, da se mora vzgojitelj zavedati pomembnosti skupnega branja z otroki, branja večkodnih besedil. Pozoren naj bi bil na značilnosti lastne komunikacije z otroki pri različnih aktivnostih predšolskega kurikuluma. Vzgojitelj s kompetencami na področju pismenosti uresničuje vodenje učenja pri razvijanju otrokovega govora.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA COLOMBO	9.00-10.00

Liljana Bele, OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad

MOTIVACIJA IN VODENJE STAREJŠIH OSNOVNOŠOLSKIH UČITELJEV ZA PROFESIONALNO UČENJE

V članku želim predstaviti moj pristop k preusmerjanju prepričanj starejših učiteljev na šoli, ki so v ključni karierni fazi in v času uvajanja nekaterih sprememb v šolski sistem postali manj zainteresirani za strokovno izpopolnjevanje kot bi bilo to potrebno. Posebej sem si želela preseči dejavnike na naši šoli, ki so bili glavni razlog za to stanje – to je starost in delovna doba učiteljev ter uvrstitve v najvišje plačne razrede oz. nazive. Poglobljeno sem se seznanila s teorijo o učenju, motivaciji, razvoju kariere in fazah le-te ter o kompetencah, ki jih sodobna družba pričakuje oz. zahteva od aktualnih aktivnih učiteljev v osnovnih šolah. Izvedla sem kratko interno anketo in opravila individualne razgovore z zaposlenimi, pri čemer sem si izoblikovala sliko stanja na šoli. Brez posebne najave sem izobraževanje za naslednja tri leta načrtovala tako, da sem zajela vsebine, s katerimi bi se dalo popraviti stanje, zlasti obuditi motivacijo, približati izvedbo izobraževanj in omogočiti ugodnosti vsem, ki so dobro skrbeli za svoj profesionalni razvoj (podpora in nagrajevanje). Po petih letih ugotavljam, da so se zgodili evidentni pozitivni premiki pri večini v kolektivu, ostajajo pa trije (še starejši) učitelji, ki se niso dali zapeljati z večino in (še bolj) zagrenjeni čedalje težje čakajo na upokojitve.

Mateja Andrejčič, OŠ Stopiče

RAZVIJANJE SODELOVALNEGA PROFESIONALIZMA UČITELJEV PRISPEVA K KVALITETI DELA V ŠOLI

Živimo v času hitrih sprememb, ki se odvijajo na vseh področjih, tudi v šolstvu. Družba znanja zahteva od učiteljev nove vloge. Preusmeritev od poučevanja k učenju, usposobljenost za delo z učenci s posebnimi potrebami, nujnost sodelovanja z drugimi učitelji, drugimi strokovnimi delavci in starši, uporaba sodobne informacijske tehnologije, usposobljenost za refleksijo, raziskovanje in evalvacija dela. Za uspešno prevzemanje vseh teh novih vlog mora biti učitelj odprt za spremembe in motiviran za vseživljenjsko učenje ter stalni profesionalni razvoj.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Glede na desetletne izkušnje vodenja Osnovne šole Stopiče in Vrtca Stopiče menim, da je potrebno kulturo individualizma v šoli spreminjati. Velik pomen v našem zavodu pripisujemo sodelovalnemu izobraževanju in mreženju, ki med drugim vključuje strokovne razprave s sodelavci in timsko reševanje skupnih problemov. Proces sodelovanja in skupne odgovornosti razvijamo več let. Začeli smo ob pomoči Šole za ravnatelje v programu Mreže učečih se šol in vrtcev. Oblikovali smo skupno vizijo, pravila šole in bonton. Z vključevanjem učiteljev in strokovnih delavcev v oblikovanje razvojnega načrta šole se je povečala odgovornost vseh za doseganje zastavljenih ciljev. V zadnjih treh letih pozornost namenjamo medpredmetnemu povezovanju in medsebojnim hospitacijam. Učitelji na ta način znotraj šole širijo dobro prakso in razvijajo kritično prijateljstvo.

Izkušnje z izvajanjem skupnih dejavnosti v našem zavodu so pozitivne. Pomemben je proces, ki vključuje skupno načrtovanje, izvajanje, spremljanje in evalviranje. Prepričana sem, da je zelo pomembno, da se vodstvo šole zaveda pomena sodelovanja med zaposlenimi, imenuje in podpira razvojne time pri delu s kolektivom. Šola, ki zna reševati svoje probleme skupaj, v sodelovanju vseh, se razvija kot organizacija, pa tudi zaposleni razvijajo svoj profesionalizem.

Ob prebiranju domače in tuje strokovne literature sem dobila še dodatno potrditev, da je razvijanje profesionalnega razvoja učitelja na način spodbujanja sodelovanja znotraj šole in med šolami pomembna naloga vodstva šole. Strokovnjaki sodelovanju in mreženju pripisujejo velik pomen, saj t. i. novi profesionalizem presega ozka predmetna področja in prispeva k razvoju šole.

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA DA GAMA	9.00-10.00

Doris Kužel, OŠ Škofja Loka-Mesto

KAKO SE NA OŠ ŠKOFJA LOKA-MESTO STROKOVNI DELAVCI UČIJO OD STROKOVNIH DELAVCEV IN VLOGA RAVNATELJA PRI TEM

Samo diploma ustrezne fakultete in opravljen strokovni izpit za poklic učitelja že dolgo ni več dovolj. Tega poklica brez stalnega strokovnega izpopolnjevanja ni možno kvalitetno in profesionalno opravljati. Dober učitelj mora biti odprt za nove pristope, spremembe, sodelovati s širokim krogom deležnikov (učenci, starši, sodelavci, različne strokovne skupine, vodstvo šole, zunanje inštitucije ...), predvsem pa je pomembno stalno strokovno izpopolnjevanje in z njim razvoj ter refleksija svojega dela in usposobljenosti. Pri tem ima svojo vlogo tudi ravnatelj. Učitelji naj bi sami skrbeli za svoj profesionalni razvoj, vendar ga je potrebno spodbujati in ohranjati od zunaj, kar je naloga ravnatelja. Zelo pomembno je, da njihovega razvoja ne omejimo samo na razvoj spretnosti in posledično kopičenje znanja in izkušenj v 'svojem razredu', ampak da spodbujamo prenos tega znanja in izkušenj med sodelavce na ravni aktiva, v širšem kolektivu in tudi izven šole. Ta cilj zasledujemo na OŠ Škofja Loka-Mesto. Učitelje spodbujamo k izmenjevanju primerov dobrih praks s predstavitvami uspešne pedagoške prakse posameznih učiteljev sodelavcem, k vključevanju v inovacijske projekte in projekte, ki zasledujejo prioritete cilje, ki smo si jih zastavili v projektu samoevalvacije. Vsako leto izvajamo kolegialne hospitacijske nastope, kjer uri prisostvuje poleg ravnateljice več učiteljev; vsi iz strokovnega aktiva, občasno se pridružijo učitelji, ki imajo takrat prosto uro in jih tematika zanima. Zelo dobro so med učitelji sprejete in tudi pričakovane pedagoške konference, kjer si med seboj izmenjajo primere dobrih praks. Takrat so skupine oblikovane tako, da se v njih srečajo učitelji različnih strokovnih področij. Učitelji predstavljajo svoje primere dobre prakse na strokovnih posvetih in konferencah in tako reflektirajo svoje delo in ga prenašajo v okolje. V svojem prispevku bi rada predstavila uspešen profesionalni razvoj strokovnih delavcev skozi aktivnosti v šoli in izven nje, ki prispeva h kakovosti poučevanja.

Tatjana Šček Prebil, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola

VODENJE UČENJA STROKOVNIH DELAVCEV

Šole so tako kot druge organizacije izpostavljene spremembam, ki jih povzročajo notranji in zunanji dejavniki. Vodenje šole je postalo ob nenehnih spremembah programov, sistemskih spremembah in upadu populacije zelo zahtevno, saj je spreminjanje dolgotrajen in težaven proces. Zaposleni so za šole potencial, ki ustvarja konkurenčne prednosti, zato je potrebno nenehno nadgrajevati njihovo znanje z izobraževanjem, usposabljanjem in izpopolnjevanjem. Uspešna šola zagotavlja zaposlenim ustrezne pogoje za nenehno učenje in skrbno načrtuje njihov razvoj. Učitelji so tisti, ki s svojim delom uvajajo spremembe na področju načrtovanja, poučevanja, ocenjevanja in vzgoje. V ustrezni šolski klimi učitelji med seboj sodelujejo, si zaupajo in se podpirajo, kar vpliva na kvaliteto njihovega dela in kvalitetnejše znanje učencev. Učitelji morajo dijake pripraviti na življenje in delo v hitro spreminjajočih se pogojih, kjer je ključnega pomena sposobnost nenehnega učenja ob delu in v interakciji z drugimi. Prenašanje znanja z univerz v učilnice ni dovolj. V središču učiteljevega dela ni le posredovanje znanja, ampak opora dijakom pri učenju, zato je pomembno stalno strokovno izpopolnjevanje in sodelovanje na vseh nivojih, saj drugače ni uspešne šole. Sodelovanje je temeljni pogoj za nenehen razvoj izobraževalne ustanove in najpomembnejši dejavnik razvoja učiteljev. Ravnatelji lahko vplivajo na učenje in poučevanje s spremljanjem in usmerjanjem učiteljevega dela, spodbujanjem učenja ter zagotavljanjem razmer za razvijanje učiteljevega profesionalizma. Učitelji niso odgovorni samo za poučevanje svojega predmeta. Večjo odgovornost morajo prevzeti za lastno izobraževanje in usposabljanje, naloga ravnateljev pa je, da jih pri tem spodbujajo in podpirajo ter zagotavljajo varno okolje za učenje in poučevanje. V prispevku bomo predstavili različne projekte, v katerih sodelujemo, in spremembe, ki so rezultat sodelovalnega učenja zaposlenih.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ČETRTEK, 4. APRIL 2013

PREDSTAVITEV REFERATOV V

DVORANA SCOTT

10.15-11.15

Branka Jarc Kovačič in Branka Balantič, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

USPOSABLJANJE MENTORJEV ZA AKTIVNO VODENJE IN IZVAJANJE PRAKTIČNEGA IZOBRAŽEVANJA ŠTUDENTOV VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

Prilagajanje višjega strokovnega izobraževanja vse hitrejšemu tehnološkemu razvoju lahko dosežemo le z načrtovanimi programi izvajanja praktičnega izobraževanja (PRI) študentov v delovnem procesu in ustreznimi izvajalci teh programov. A motiviran mentor, čeprav strokovnjak na svojem področju, za uspešno in kakovostno izvedbo PRI ni dovolj. Imeti mora tudi ustrezna pedagoško-andragoška znanja.

V prispevku so predstavljene ugotovitve evalvacije, v katero je bilo vključenih več kot 90 mentorjev, ki so se v letu 2012 udeležili pedagoško-andragoškega usposabljanja mentorjev (PAUM) na Šolskem centru Kranj.

Glavni cilj raziskave je bil pridobiti odzive mentorjev na izveden program PAUM ter njihova spoznanja glede na dosedanje izkušnje (kako zaposleni v različnih organizacijah gledajo na prevzemanje nalog mentorja, kaj pričakujejo od PRI, kakšna so njihova pričakovanja do šole, kje vidijo največje ovire za izvajanje mentorstva, katera znanja potrebujejo za aktivno vodenje in izvajanje PRI).

Ugotovljeno je, da mentorji potrebujejo izobraževanja za pridobitev mentorskih kompetenc in da se, čeprav prihajajo iz različnih delovnih okolij, srečujejo s podobnimi problemi. Pri tem velja izpostaviti pomanjkanje pedagoških in psiholoških znanj, premalo sodelovanja med organizacijami, ki izvajajo PRI študentov ter nedefinirano vlogo mentorja v delovni organizaciji. Sprememba, ki se mentorjem zdi ključna za kakovostno izvedbo PRI, je vnaprejšnje načrtovanje izvedbe PRI ter nenehno izpopolnjevanje na tem področju. Prispevek v zaključku predstavi primere dobrih praks vodenja in izvajanja PRI študentov v delovnem procesu.

Polona Peček, Šola za ravnatelje, in **Romana Marolt**, Srednja frizerska šola Ljubljana

VODENJE UČENJA DELEŽNIKOV V OKVIRU PROGRAMA MREŽE UČEČIH SE ŠOL IN VRTCEV IN ŠIRŠE

V prvem delu referata bova predstavili možnosti učenja, ki jih ponuja program Mreže učečih se šol in vrtcev v okviru kaskadnega sistema in vsešolskega pristopa. Izhajali bova iz samega procesa dela v programu in izpostavili različne možnosti učenja tako med deležniki v samem programu in predstavitve nadgradili z možnostmi vodenja učenja različnih deležnikov po končanem programu (socialni partnerji, učitelji, dijaki, starši ...). Prikazano bo podprto z izsledki poročil udeležencev programa in z izsledki evalvacije programa. V drugem delu predstavitve bova prikazali praktičen primer vodenja učenja deležnikov na Srednji frizerski šoli v Ljubljani. Šola je bila v program Mreže učečih se šol in vrtcev do sedaj vključena trikrat in imajo tako na tem področju že kar nekaj izkušenj, zato bo to prikaz dobre prakse vsešolskega pristopa in hkrati delovanja kaskadnega sistema z različnimi deležniki.

V referatu se bova na koncu dotaknili tudi samega programa kot ene od možnosti profesionalnega razvoja zaposlenih strokovnih delavcev, vključno z ravnateljem. Na praktičnem primeru pa bo prikazan tudi vpliv učenja strokovnih delavcev na klimo in kulturo organizacije in posledično vpliv na dosežke učencev oziroma dijakov.

Maša Vidmar, Pedagoški inštitut

INDIVIDUALIZIRANO RAZVIJANJE BRALNE PISMENOSTI PRI UČENCIH PRVEGA RAZREDA

V zadnjih letih se v slovenski izobraževalni prostor uvaja koncept delovnega odnosa soustvarjanja z učencem (Čačinovič Vogrinčič 2008). Delovni odnos soustvarjanja z učencem med drugim pomeni večje ter odločnejše upoštevanje različnosti učečih se posameznikov (Bregar Golobič 2011). Tudi tuji strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja poudarjajo pomembnost individualiziranega odnosa med učiteljem in učencem za učinkovit pouk (Walters 2004). V takem kontekstu vloga učitelja ni toliko vodenje učenca v tem smislu, da učenec sledi učitelju, temveč je v ospredju soustvarjanje njunega odnosa, ki bo upošteval značilnosti otroka in mu bo omogočal optimalen razvoj na vseh področjih. V prispevku predstavljamo konkretne primere dejavnosti, ki jih lahko izvaja učitelj zlasti v prvem razredu za razvijanje bralne pismenosti. Dejavnosti upoštevajo dve pomembni "različnosti" otrok: raven (pred)bralnih kompetentnosti in močno področje otrokovega razvoja. V zvezi s prvim je slovenska vzdolžna raziskava (Vidmar 2010) pokazala, da obstajajo v (pred)bralnih kompetentnostih med slovenskimi prvošolci razmeroma velike razlike; npr. 27 % učencev ob vstopu v šolo prepozna skoraj vse črke abecede, 18 % pa nobene ali eno – skupaj ti dve "skrajni" skupini učencev predstavljata skoraj polovico učencev. V zvezi z močnim področjem razvoja Walters (2004) navaja, da ima vsak posameznik eno (lahko tudi dve) močno področje oziroma "orodje", s pomočjo katerega deluje v okolju in z njim komunicira. Ta področja (orodja) so gibalni razvoj (telo), socialni in čustveni razvoj (čustva), osebni razvoj (volja) in spoznavni razvoj (um). V prispevku bomo pokazali, kako prepoznati glavno področje pri otrocih in sebi ter kako to védenje uporabiti pri pouku. Navedli bomo primere dejavnosti, ki podpirajo razvoj posameznega področja, in opisali, kakšne bi bile različno zahtevne različice teh dejavnosti. Pokazali bomo tudi, kako lahko poznavanje močnih področij razvoja pri pouku uporabijo tudi učitelji drugih predmetov ali ravnatelj pri delu z učitelji.

Katarina Kejžar, OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora, vrtec

UČENJE GOVORNE KULTURE PRI POUKU SLOVENŠČINE

Naša družba potrebuje odgovorne, kritične, samozavestne, kulturne in jezikovno kultivirane mlade ljudi. Ta cilj imam pri svojem učenju slovenščine v zadnjem triletju OŠ za ključni. Da bi mu lažje sledila, so me poti pripeljale do raziskovanja področja GOVORNIH DEJAVNOSTI. Z njimi namreč izražamo misli, dokazujemo razumevanje, vzpostavljamo stik z drugimi. In ker iskreno verjamem v dejstvo, da sta kulturna zavest in izražanje osnovna načina dvigovanja kvalitete življenja, sem trdno prepričana tudi v nujnost učenja teh dejavnosti v šoli. Zato v šoli UČIM govoriti in poslušati. Ker učim slovenščino v zadnjem triletju, se nad mojim početjem marsikdo začudi. Je to sploh treba učiti? Potrebno je, in to zelo. Kako to počnem? Sistematično, počasi, tovrstno učenje je del vsake ure slovenščine. KAJ UČIM? GOVORITI: spoznavati, čutiti svoj glas, njegove zmožnosti, ustrezno artikulirati, uporabljati prozodična sredstva ...; POSLUŠATI: asociativno, imaginativno in logično poslušati; RAZVIJATI OBČUTLJIVOST ZA ZVOČNO PLAT JEZIKA; ISKRENOSTI V GOVORU – USTREZNE PRIPRAVE UČENCEV NA INTERPRETATIVNO BRANJE; DOUMEVATI IN PONOTRANJITI POMEN SLOVENSKE LITERATURE IN NJENIH USTVARJALCEV ZA NAŠE ŽIVLJENJE. Kako to učim? S prepletanjem jezikovnih in književnih vsebin, z vključevanjem iger v pouk, z odpravljanjem stereotipov, z učiteljevo svobodo. Moj model uče-

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

nja slovenščine je samosvoj, drugačen, razvit na podlagi mojih dolgoletnih izkušenj (tudi v prvih dveh triletnih OŠ) in teoretičnih znanj. Ni recept, je pa spodbuda za razmislek ([pre]nekaterim) učiteljem, ki še vedno mislijo, da se bo bralna pismenost izboljšala s projekti, interaktivnimi tablam, računalniki in podobnim. Mislim, da je čas, da začnemo v šoli učiti, gojiti in spodbujati preprostost in iskrenost v govoru, saj kot je zapisal Kopal v enem od svojih člankov, je v procesu izobraževanja preveč besed s premalo pomena, ki niso dovolj preproste.

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA AMUNDSEN	10.15-11.15

Renata Beguš, Vzgojno-varstveni zavod Radovljica, Vrtec Begunje

PEDAGOŠKI PRISTOPI ZA OPOLNOMOČENJE VRTCA V UČEČI SE SKUPNOSTI

V predstavitvi želimo osvetliti pedagoške pristope, ki pripomorejo k opolnomočenju vrtca v učeči se skupnosti. Namen predstavitve je ovrednotiti holistični pristop pri razvijanju strategij, do katerih smo prišli na podlagi izkušenj do sedaj. Vzrok razmišljanja o opolnomočenju vrtca z recipročnim odnosom v učeči se skupnosti je prvi korak vpogleda v lastno znanje, prakso in razumevanje izpostavljenega. Zato v nadaljevanju izpostavljam »pomanjkanje razumevanja recipročne povezanosti med teorijo in prakso« in jo kasneje izpostavimo kot ključno pridobljeno znanje za razvijanje pristopov o opolnomočenju vrtca v učeči se skupnosti. Ob preverjanju sebe ugotovimo, kako zelo smo na začetku oz. imamo pripravljen prvi korak, ob katerem še ne vemo, kakšen bo proces »hoje naprej«. V nadaljevanju bomo argumentirali, kaj vse je pomembno, ko zagotavljamo in rečemo, da sta teorija in praksa na področju izobraževanja v skupnem vzponu in da so poti opolnomočenja v skupnem interesu. V procesu učenja učenja vsi udeleženci razvijajo aktivno partnerstvo, gre za medsebojno in skupno učenje. V predstavitvi bo izpostavljen potencial predvsem v smeri »skupnostnega učenja«. Učeča se skupnost je skupina različnih ljudi, ki skupaj delujejo, raziskujejo in negujejo sistem porajajočega se znanja, ki temelji na enakovrednem vrednotenju treh različnih področij: raziskovanje, grajenje zmožnosti in delovanje. Na podlagi konkretnih dejstev smo ugotovili, da ni recepta za začetek, temveč je velik doprinos vsakega posameznika, se pravi strokovnega delavca v vrtcu, ki naj bi imel različne kompetence, in drugih odraslih oz. družine, njihov pomen naj bi bil prepoznavati izobraževalno odgovornost kot glavnega vzgojitelja svojih otrok v zgodnjem obdobju učenja. Ključne besede: opolnomočenje, učeča se skupnost, profesionalnost, kompetentnost.

Nastja Beznik, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

DO POSLOVNE ODLIČNOSTI PREKO MOBILNOSTI KOT ENE IZMED POTI DO INTERNACIONALIZACIJE V UČEČI SE ORGANIZACIJI

Zaradi nujnega prilagajanja in obvladovanja globalnih sprememb in s tem ohranjanja konkurenčne prednosti je potrebno tudi v šolstvu delovati v smislu ne samo celovite kakovosti kot enega izmed osrednjih načel bolonjskega procesa, pač pa tudi poslovne odličnosti kot najvišje stopnje kakovosti managerskih načel v odnosu do odjemalcev naših storitev, s poudarkom na dobrih rezultatih dela, vodenju, razvoju inovativnosti in stalnih izboljšavah ter, ob upoštevanju družbene odgovornosti, vključenosti zaposlenih v poslovne procese in njihovem trajnem učenju. V evropskem in s tem posledično tudi v slovenskem šolskem prostoru je močno prisoten trend internacionalizacije, ki zaradi ekonom-

skih, socialnih, kulturnih in političnih teženj krepí povezovanje evropskega izobraževalnega prostora z namenom doseganja in ohranjanja konkurenčnosti v mednarodnem okviru. Strategija internacionalizacije je v slovenskem prostoru zaenkrat še stihíska, odvisna od delovanja posamezne izobraževalne inštitucije ali celo motivacije posameznikov. Izvaja se lahko na različne načine, na primer z vključevanjem v mednarodne odnose, s sodelovanjem v mednarodnih raziskovalnih projektih in tudi preko vključevanja v projekte mednarodnih mobilnosti študentov in predavateljev kot in-coming ali out-going mobilnosti. V prvem delu prispevka so poudarjene značilnosti in prednosti poslovne odličnosti in učeče se organizacije ter v okviru le-te pomen internacionalizacije izobraževalnega prostora. V empiričnem delu prispevka pa je kot primer dobre prakse vključevanja v mednarodni prostor predstavljena kratka analiza izvajanja projekta Erasmus na ŠC VSŠ Kranj in ključne ugotovitve dosedanje prakse. Niso zanemarljivi tudi nekateri izsledki raziskav mednarodnih mobilnosti doma in v tujini, predvsem nas zanima, kakšna so mnenja slovenskih delodajalcev glede dodane vrednosti mobilnega out-going študenta pri uveljavljanju svoje konkurenčne prednosti pri iskanju zaposlitve.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA AMUNDSEN	10.15-11.15

Klavdija Mirt, OŠ Leskovec pri Krškem

POLOŽAJ UČITELJA IN UČENCEV V RAZREDU

Kadar govorimo o spremembah šolskega sistema ali njegovih ključnih področjih, v kar nedvomno sodijo nenehne kurikularne prenovе, se je potrebno zavedati ne le spremenjenih ali »prerazporejenih« ciljev, ampak tudi odgovornosti za delo tistih in s tistimi, ki moramo te cilje doseči. Optimistično izhajam iz predpostavke, da je globalni cilj novodobne družbe in s tem posledično vzgoje in izobraževanja razvijati samostojne in odgovorne, ne le »pridne« učence, ljudi. Za doseganje tega pa je nujna sprememba mišljenja o položaju otroka in učitelja v razredu. To posledično nalaga odgovornost učitelju za spreminjanje lastne prakse, za kar pa seveda potrebuje smiselno načrtovan in nenehni profesionalni razvoj.

Položaj učitelja in učenca zaznamuje celotno dinamiko in življenje razreda. Ko se učitelj zave svoje vloge kot organizatorja aktivnega dela učencev za doseganje ciljev po enakih, podobnih ali različnih poteh, začneja spreminjati svojo prakso. To je deloma povezano s spreminjanjem lastnega mišljenja. Vendar ne tako zelo sorazmerno, da ne bi naletel na kup vprašanj in dilem, ki se mu postavljajo zaradi nenadnega razpadanja tradicionalnih vrednot o delu in življenju v razredu, zaradi česar postane negotov.

V tem prispevku bi rada z vami delila svoja trenutna vedenja in mnenja s področja opismenjevanja v prvem razredu devetletne osnovne šole, ki ga, širše, razumem kot enega najpoglavitejših področij zgodnjega vključevanja otrok v izobraževalni sistem. Tradicionalni pogled opismenjevanja postavlja v ospredje učitelja, ki učence poučuje poslušati, govoriti, brati in pisati. Predvsem pri zadnjem načeloma temelji na analitično-sintetični metodi. Upoštevač otroke individualne prvine je pomembno pri opismenjevanju omogočiti učencu tudi aktivno vlogo in »izhajati iz njega«, kar po mojih izkušnjah večino otrok pomembno motivira. V ta namen me še posebej zanima celostni pristop, integrativno poučevanje črk in uporaba tako imenovane opismenjevalne mape, ki je nastala kot rezultat nekajletne prakse v prvem triletju.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Evgenija Peternel, OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova

MEDPREDMETNI PROJEKT ZA PRAKTIČNO UPORABO ZNANJ V TRETJEM TRILETJU

Strokovni aktivni so na podlagi 60. člena ZOFVI (Ur. list RS, št. 16/2007) strokovni organ šole. Njihovo delovanje je opredeljeno v 64. členu ZOFVI. Delo aktiva ni vezano le na ozko strokovno predmetno področje, ampak tudi na vsestransko vlogo aktiva kot enega najpomembnejših strokovnih teles zavoda, ki med drugim sooblikuje cilje in naloge zavoda. Na naši šoli želimo ne samo ugotavljati kakovost našega dela, temveč jo tudi zagotavljati. Odločili smo se, da se bomo posvetili izboljšanju bralne pismenosti, in sicer s pristopom nenehnih izboljšav. V prvi fazi smo, najprej po aktivih, nato celotni učiteljski zbor, ugotovili, katere kompetence učenci pridobivajo v šoli, kdaj in pri katerem predmetu. Ugotovili smo, da je pridobivanje kompetenc v veliki meri naključno in nenačrtno. Nato smo mrežili razvijanje ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje po posameznih starostnih stopnjah, hkrati izdelali poenotena merila in kriterije za vrednotenje ter navodila za delo učencev. V prispevku bom predstavila, kako je delo potekalo na nivoju celotne šole.

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA DA GAMA	10.15-11.15

Branka Likon in Aleksandra Pobega, OŠ dr. Aleš Bebler - Primož Hrvatini

UČITELJI RAZVIJAJO KOMPETENCO »UČITI SE UČENJA«

Naša šola si prizadeva izboljšati proces učenja in poučevanja ter razvijati zmožnost učencev, da se učijo učiti. V ta namen se spodbuja samostojno učenje in kritično mišljenje na vseh ravneh, pri učencih, učiteljih in vodstvu šole. V prispevku so predstavljeni rezultati analize šolske dokumentacije (predvsem načrtov in poročil ter zapisov po kolegialnih hospitacijah in po delavnicah v programu Učenje učenja) z vidika aktivnosti, usmerjenih v izboljševanje procesov učenja in predstavitve različnih strategij učenja. Na šoli se izvaja vrsta aktivnosti na različnih ravneh, ki spodbujajo izboljševanje procesa učenja ter spodbujajo učitelje k razvijanju kompetence učiti se učenja. V projektu učenje učenja je učiteljski zbor aktivno sodeloval in podana so bila izhodišča za dodatne aktivnosti, kot na primer delo v skupinah in strokovna razprava o metodah, ki spodbujajo učenje učenja pri pouku ter strokovne razprave o načinu vodenja v razredu in spodbujanju motivacije za učenje s poudarkom na notranji motivaciji. Poleg tega je bila na šoli prisotna tudi razprava o kolegialnih hospitacijah in možnostih izboljševanja pouka. V proučevanih dokumentih ni zaslediti aktivnosti, ki bi bile usmerjene na prizadevanja učiteljev v samouravnavanje motivacije in vedenja učenca, da bi lahko izboljševal svoj lastni učni proces. Predstavljene so številne aktivnosti na ravni šole, s katerimi učitelji razvijajo svojo kompetenco učiti se učenja in so ob tem usmerjeni na izboljšanje procesa učenja s poudarkom na razvijanju te kompetence pri učencih. Pogovori in strokovne razprave v različnih strokovnih organih so odprli marsikatero novo vprašanje. Predvsem glede vpeljevanja novih aktivnosti za razvijanje zmožnosti za učenje, kako se učiti. Na podlagi zapisov bo v prihodnjem šolskem letu pozornost usmerjena na obvladovanje čustveno-motivacijskih stanj in znotraj tega predvsem na samoevalvacijo ter postavljanje višjih ciljev tako pri učencih kot pri učiteljih.

Tina Rutar Leban, Pedagoški inštitut, in Karmen Pižorn, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

NEKATERE ZNAČILNOSTI POUKA TUJEGA JEZIKA V OSNOVNI ŠOLI: PRIMERJAVA ODGOVOROV UČENCEV IN UČITELJEV IZ SLOVENIJE IN NEKATERIH EVROPSKIH DRŽAV

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Prispevek predstavlja nekatere značilnosti pouka tujih jezikov v Sloveniji ter 14 drugih evropskih državah, ki so bile vključene v evropsko raziskavo o jezikovnih kompetencah (ESLC). Raziskava je potekala v šolskem letu 2010/2011 in skupno zajela okoli 53.000 učencev iz 14 evropskih držav. V raziskavo so bili vključeni učenci ob koncu obveznega šolanja (ISCED2) oz. v začetku srednješolskega izobraževanja (ISCED3), ki so se tujega jezika učili že vsaj eno šolsko leto pred testiranjem. V vsaki državi so bili učenci testirani v dveh najpogostejše poučevanih tujih jezikih, izbranih izmed petih uradnih jezikov Evropske unije (angleščina, nemščina, španščina, francoščina in italijanščina). V Sloveniji so bili v raziskavo vključeni devetošolci, testirani pa so bili v angleščini in nemščini. Poleg testa iz tujega jezika so učenci reševali tudi vprašalnik o šolskem in domačem tujejezikovnem okolju. V raziskavi so sodelovali tudi ravnatelji vključenih šol ter učitelji testiranih tujih jezikov. V prispevku predstavljamo odgovore učencev in učiteljev na vprašanja, ki so se nanašala na različne značilnosti pouka tujega jezika. Osredotočili smo se na uporabo IKT tehnologije pri pouku tujega jezika, pogostost uporabe tujega jezika (tako s strani učitelja kot s strani učencev) pri pouku tujega jezika, pogostost skupinskega oz. individualnega dela pri pouku ter časovno zahtevnost domačega dela za tuji jezik (količina ur, porabljenih za učenje in domače naloge). V navedenih značilnostih pouka bomo primerjali odgovore učencev in učiteljev ter odgovore slovenskih učencev primerjali z odgovori učencev iz drugih držav. Odgovore učencev bomo povezali tudi z njihovimi dosežki na testu znanja in tako poiskali značilnosti pouka, ki se pomembno povezujejo z dosežki učencev pri tujem jeziku.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ČETRTEK, 4. APRIL 2013

PREDSTAVITEV REFERATOV VI

DVORANA SCOTT

13.30-15.00

Tatjana Ažman in Sanja Gradišnik, Šola za ravnatelje

UČENJE UČITELJEV Z VZAJEMNO REFLEKSIJO

Vzajemna refleksija je metoda profesionalnega učenja učiteljev in drugih strokovnjakov. Vključuje elemente kritičnega prijateljstva, dajanja povratne informacije in reflektiranja. Glavni namen je srečanje dveh strokovnjakov, ki drug drugemu omogočita nastanek novih uvidov v lastno delo. V Šoli za ravnatelje smo to metodo zasnovali in vzajemno svetovanje praktično preskusili. V prispevku bomo na splošno in s pomočjo primera iz prakse opisali njene značilnosti, spregovorili o tem, kdaj jo je primerno uporabiti, nakazali smernice in temeljna načela, kako jo uporabiti ter nakazali pogoje, ki jih je potrebno zagotoviti, da je vzajemna refleksija uspešna.

Sodelavca, ki poučujeta v paru, načrtujeta vzajemno refleksijo še pred izvedbo timsko vodenega pouka, predavanja v paru oz. skupne izvedbe projekta. Dogovorita se, na kaj bosta posebej pozorna, kdaj bosta pogovor oz. vzajemno refleksijo izpeljala ipd. Po izvedbi skupne dejavnosti izpeljeta pogovor s pomočjo vnaprej dogovorjenih smernic (vprašanj), prav na koncu pa pogovor ovrednotita in se dogovorita za morebitno nadaljnje sodelovanje.

Vzajemna refleksija je primerna tudi za učenje ob uporabi osebnih listovnikov in reflektiranje delovanja skupine ali tima. V tem primeru je sogovornikov več, smernice pa so lahko enake. Poleg tega, da uporaba metode omogoča profesionalno rast strokovnjakov, pa razmišljamo tudi o tem, da je za takšno učenje treba usposobiti tudi učence in dijake.

Melita Zagorc Vegelj in Dženi Rostohar, OŠ Leskovec pri Krškem

ŠOLSKA SVETOVALNA SLUŽBA LAHKO SPODBUJA PROFESIONALNI RAZVOJ STROKOVNIH DELAVCEV

V referatu bodo predstavljene nekatere aktivnosti za spodbujanje učenja učiteljev, ki jih izvajata šolski svetovalni delavki, socialna pedagoginja in psihologinja, s poudarkom na izobraževanju učiteljev za izvajanje mediacij z učenci. Psihologinja je s pogovornimi skupinami za učitelje že pred leti začela z namenom, da bi učitelji skozi skupinsko delo razvijali lastne potenciale in se učili strategij reševanja problemov. Tudi pri delu v nekaterih aktivih in timih v šoli so ugotavljali, da učitelji o nekaterih temah že veliko vedo in lahko skozi izmenjavo znanja, izkušenj in mnenj prispevajo k učenju sodelavcev. Tako nekajkrat letno pedagoške konference za učiteljski zbor organizirajo in izvedejo posamezni aktivni ali timi. Socialna pedagoginja in psihologinja sta se usposobili za šolski mediatorki. Po zaključenem izobraževanju so oblikovale tim štirih usposobljenih šolskih mediatork iz štirih različnih šol, da bi skupaj pripravljale usposabljanje za učitelje. Pri načrtovanju le-tega so si postavile jasne cilje, ki so vsebini enakovredno ob bok postavljali tudi metodološko-didaktični pristop, ki naj bi modeliral aktivno in predvsem izkustveno učenje pri osvajanju veščin. Njihovo delo je potekalo v duhu in praksi sodelovalnega učenja, kar je bilo zaradi svoje kvalitete zanje vir navdušenja, zagnanosti in resnosti in se je kot dobra izkušnja odražalo tudi v kasnejšem delu z učitelji. Samo izvedbo izobraževanja z učitelji odlikujejo skrb za oblikovanje in vzdrževanje primerne skupinske dinamike, spoštovanje in upoštevanje potreb udeležencev ter uporaba oblik in metod dela za čim bolj intenzivno in učinkovito učenje pri udeležencih. Učitelji so na izobraževanje prihajali redno in v skupini se je oblikovala dobra in podporna klima. Proti koncu izobraževanja so se učitelji morali posneti v mediaciji, do česar so

izražali odpore, katere pa so v glavnem premagali in se soočili s svojimi posnetki ter jih analizirali. Tudi to so zaznali kot lasten uspeh. Glas o dobrem izobraževanju, koristnih temah in odnosih v skupini se je širil in naslednje leto je bilo potrebno izobraževanje ponoviti. Usposobljeni učitelji svoje na novo pridobljene veščine uporabljajo pri izvajanju mediacij, predvsem pa pri svojem vsakdanjem delu z učenci, starši in kolegi. Tako šolski svetovalni delavki spodbujata na šoli klimo, v kateri je vsak posameznik odgovoren in usposobljen za konstruktivno reševanje konfliktov.

Šola za ravnateljce

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Tatjana Blaži, Nataša Durjava, Vrtec Tržič

REFLEKSIJA DELA VZGOJITELJA

Strokovni delavci v vrtcu skrbijo za dobro načrtovanje in izvajanje dejavnosti otrok in dnevno rutino, da so otroci v dejavnosti vpleteni, da jim pripravijo ustrezne (miselne in druge) izzive, da jim dajejo podporo in spodbudo ter pripravijo simbolno in učno bogato okolje. Pri nas smo v zadnjih dveh letih veliko časa posvetili temu, da usmerjamo vzgojitelje v to, da razmišljajo o različnih možnostih pred izvajanjem dejavnosti, svoje delo razčlenijo in ovrednotijo izvajanje in načrtovanje, iščejo nove možnosti, praktično preizkušajo to, da svoje delo sproti reflektirajo in se temu primerno odzivajo. Želimo si, da bi vzgojitelji čim bolj ozavestili, s kakšnim namenom se določena dejavnost izbira in da se pravilno zastavljajo cilji, ki se odražajo pri delu v skupini. Refleksija, v katero jih ravnateljica in pomočnica ravnateljice spodbujava, je usmerjena v to, da po končani dejavnosti, ki jo vzgojitelji opravijo v skupini z otroki, temeljito razmislijo o tem, ali so pred in med dejavnostjo dobro uporabili oz. poglobili teorije o razvoju in učenju otrok (včasih se nekateri sodelavci začudijo, kaj želiva od njih) upoštevali značilnosti skupine in individualnih potreb, želja in interesov otrok v skupini ter ali so res izhajali iz otrok, povezali cilje LDN oddelkov, enote in vrtca, reflektirali in evalvirali predhodno delo in ugotovitve upoštevali pri delu? Vzgojiteljem v pomoč sva pripravili vprašanja za samoevalvacijo po opravljeni hospitaciji, ki se nanašajo na meta nivo dela in opazili smo, da je tako nam kot vzgojiteljem to lahko velika pomoč pri nadaljnjem delu.

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA COOK	13.30-15.00

Ana Mlekuž, Pedagoški inštitut

POGOJI NADALJNJEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA UČITELJEV TUJIH JEZIKOV V LUČI PRIMERJAVE MED DRŽAVAMI, VKLJUČENIMI V EVROPSKO RAZISKAVO O JEZIKOVNIH KOMPETENCAH

Prispevek predstavlja rezultate mednarodne raziskave ESLC (Evropska raziskava o jezikovnih kompetencah) na področju nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji v primerjavi z ostalimi državami, ki so bile vključene v raziskavo. Glavni cilj raziskave je bil zbrati informacije o znanju tujih jezikov med učenci na ISCED2 oziroma ISCED3 v sodelujočih šolskih sistemih. V raziskavo je bilo vključenih 53.000 učencev iz 16 šolskih sistemov. V vsakem šolskem sistemu se je testiralo dva najbolj pogosto poučevana tuja jezika izmed petih uradnih jezikov Evropske unije (angleščina, francoščina, nemščina, italijanščina in španščina). Vsak učenec je bil testiran iz dveh od treh kompetenc tujega jezika (slušna, bralna, pisna), poleg tega pa je reševal še vprašalnik o okolju. Poleg učencev so bili v

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

raziskavo vključeni tudi ravnatelji in učitelji tujih jezikov na vzorčenih šolah. V raziskavo ESLC 2011 so bili v Sloveniji vzorčeni učenci 9. razredov, ki se vsaj dve leti učijo angleščine oziroma nemščine, na 163 šolah. Poleg učencev je v raziskavi sodelovalo še 290 učiteljev angleščine in nemščine ter 163 ravnateljev. Ravnatelji in učitelji so v sklopu vprašalnika o okolju, v katerem delajo in poučujejo, odgovarjali tudi na vprašanja o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju učiteljev. Vprašanja so se nanašala na možnosti nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja na področju učenja tujih jezikov ter na ostalih področjih, kot so npr. didaktika in metodologija poučevanja, uporaba IKT pri pouku itd. Vprašanja so se dotikala financiranja nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja, izmenjave učiteljev s tujino ter tematik, ki so učiteljem na voljo. Zanimalo nas je, pod kakšnimi pogoji se lahko naši učitelji udeležujejo nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja in kako pogosto se ga naši učitelji udeležujejo v primerjavi z učitelji iz drugih sodelujočih držav. Poleg tega smo raziskali tudi povezavo med izmenjavami učiteljev s tujino in dosežki učencev.

Helena Jošt, Šolski center Kranj, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola

VODENJE UČENJA NA RAZLIČNIH RAVNEH POUČEVANJA TUJIH JEZIKOV

Prispevek na neteoretski način predstavi osebno zavedanje potrebe po »učenju učenja«, specifične praktične izkušnje in opažanja glede vpliva na raven pridobljenega znanja, na zadovoljstvo udeleženih ter subjektivno kritično opažanje.

Naša šola je vključena v program Učenje učenja, katerega glavni cilj je povečati kompetenco učenja dijakov. Neposredno se s programom ukvarja strokovni tim, sistematično pa se na teoretsko-formalni ravni, pa tudi na praktični ravni vključujemo po lastnem vzgibu ostali strokovni delavci.

Pri poučevanju tujih jezikov gre v veliko večji meri kot pri večini drugih predmetov ne toliko za usvajanje neke konkretne sprotne vsebine, pač pa za permanenten proces razvijanja osnovnih kompetenc komuniciranja, zato sta v tem primeru pristop in praksa zagotovo specifična.

Pridobivanje kompetenc učenja po moji izkušnji temelji na nekih načelih, ki so uporabna pri vseh dijakih, s tem da je odvisno od ravni sposobnosti dijakov, v kolikšni meri bodo posamezni uporabni in uporabljeni. Prispevek se osredotoča na postopke s podpovprečno in nadpovprečno nadarjenimi dijaki, katerih obravnava zahteva (bolj) individualen pristop, z zavedanjem, da gre pri povprečno nadarjenih dijakih seveda za neko presečišče ostalih dveh skupin.

Pri manj nadarjenih dijakih je prvenstveni vzgib uresničljivost zadanih ciljev, zato je najpomembnejše odgovoriti na vprašanje »kako«. Pri tem so učinkovitejše metode aktiviranje predznanja, razdelitev snovi, priprava povzetkov, zadostno število ponovitev, uporaba IKT, pa tudi pomoč boljših dijakov, vključitev staršev ipd. Pri bolj nadarjenih dijakih aktivacija sloni na zagotavljanju smiselnosti oz. odgovoru na vprašanje »zakaj«. Poleg »klasičnih«, kot npr. tekmovanja, prireditve, natečaji, se izkažejo za zelo motivacijske oblike dela pomoč učitelju, pomoč sošolcem, (samo)ocenjevanje, avtentična aplikacija znanja (npr. priprava gradiva oz. prevodov za šolo) ipd.

Kakorkoli, prvenstveni gibal uspeha sta motivacija in zadovoljstvo dijaka pa tudi profesorja. »Učenje učenja« ne rešuje vseh problemov, nedvomno pa zagotavlja premik v pozitivni smeri. Še vedno pre-pogosto prevladuje teoretski formalizem nad praktičnim udejanjenjem.

VODENJE UČENJA OB PODPORI IKT V (TERCIARNEM) IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH: (POSLOVNO) STROKOVNO KOMUNICIRANJE V SLOVENŠČINI IN NEMŠČINI

Izobraževanje odraslih (ki ga vidimo predvsem v luči vseživljenjskega učenja, pa naj gre za formalno ali neformalno izobraževanje) ima svoje specifičnosti glede na motive, potrebe in (z)možnosti učečih se. Če govorimo o izobraževanju odraslih in študiju ob delu, ne smemo pozabiti na smiselno uvajanje in uveljavljanje prilagojenih, hkrati pa tudi bolj modernih, sodobnih učnih poti, ki omogočajo dovolj kakovosten študij (torej študij, ki je po svojih dosežkih primerljiv z dosežki udeležencev rednega študija). Če med seboj primerjamo nekatere parametre, tako denimo povprečno oceno pri posameznih študijskih predmetih, lahko ugotovimo, da izredni študentje ponekod (oziroma marsikje) dosegajo celo višje rezultate v primerjavi s svojimi v povprečju precej mlajšimi kolegi. Pot do tega cilja oz. višje kakovosti tovrstnega izobraževanja je večkrat zelo kompleksna, pri čemer pa nam (tako predavateljem kot študentom) to pot olajša strokovna (upo)raba sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije. V prispevku so predstavljeni konkretni primeri uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije kot podpornega orodja v izobraževanju odraslih oz. pri izrednem študiju, vse to v okviru predmetov, ki pokrivajo področje vodenja in poslovnega komuniciranja ter strokovne terminologije z različnih področij (tako v slovenskem kot tudi v nemškem jeziku) ter področje komunikacije z uporabniki. Med študenti rednega in izrednega študija obstajajo pomembne razlike v stopnji usposobljenosti za ustrezno rabo informacijsko-komunikacijske tehnologije, prav tako obstajajo določene razlike v tovrstni usposobljenosti med samimi izrednimi študenti – nekateri denimo ne obvladajo izdelave (kratkih) predstavitev z elektronskimi prosojnicami, še več jih ima manjše ali večje težave z delom in komunikacijo v virtualnem okolju spletnih učilnic. V pričujočem prispevku je podanih nekaj možnih rešitev problema, tako denimo spremenjena postavitev oz. drugačno zaporedje študijskih predmetov po modulih.

Sodobna informacijsko-komunikacijska tehnologija je nujen pripomoček za doseganje dobrih oz. boljših rezultatov pri študiju, hkrati pa tudi nepogrešljiv pripomoček za komuniciranje med študenti, predavatelji, drugimi strokovnimi delavci in zunanji deležniki v procesu izobraževanja.

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA AMUNDSEN	13.30-15.00

Branka Vodopivec, OŠ Predoslje Kranj

VODENJE UČENJA V OKVIRU PROJEKTA SLOVENSKI UČNI KROGI

Avgusta 2012 sem prevzela vodenje projekta Slovenski učni krogi (SUK) na OŠ Predoslje Kranj. Za vodenje in koordinacijo projekta na šoli sem se odločila zaradi drugačnih oblik in metod dela z učeneci, saj menim, da projektni pristop s pomočjo sodelovalnega dela na daljavo z uporabo metodologije učnih krogov spodbuja učenje učenja (med drugim smo npr. poučevanje zamenjali za učenje) in dodatno motivira učence k pridobivanju novih znanj, poleg tega pa smo lahko projekt vključili kar v redni pouk (npr. v okviru debatnih krožkov, poročanja in argumentiranja ter okroglih miz v okviru izbirnega predmeta Retorika, pouka slovenščine in geografije). Hkrati učenci samostojno raziskujejo različna področja in se učijo v medsebojnem sodelovanju ter pri tem razvijajo kompetence učenje učenja, navajajo se na odgovornost za lastno učenje, sodelovanje, razpravljanje, argumentiranje, analiziranje in inovativnost ter tako nadgrajujejo svoja znanja. Nivo znanja se od reprodukcije in ponavljanja dvigne na nivo raziskovanja, primerjanja, analiziranja in sintetiziranja.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Temo Izzivi 21. stoletja smo raziskovali osnovnošolci iz vse Slovenije (v našem učnem krogu je sodelovalo 12 šol). Metodologija učnih krogov omogoča sistematično sodelovalno delo na daljavo, zato smo se mentorji najprej spoznali z delom v wiki okolju in nekaterimi 2.0 orodji in se dogovarjali o organizaciji in medsebojnem sodelovanju. Delo učencev smo lahko sproti spremljali na spletu.

Na šoli je bilo v raziskovalno delo vključenih več profesorjev različnih predmetnih področij (v našem primeru 4 učiteljice slovenščine, geografije, retorike in angleščine) in 18 učencev izbirnega predmeta Retorika. Raziskovalno delo na šoli poteka po metodologiji učnega kroga, ki traja 11 tednov in obsega 6 faz, od priprave, predstavitve, vprašanj, raziskovanja in odgovorov do raziskovalne naloge in zaključka.

Pri raziskovalnem delu učenci uporabljajo različne raziskovalne metode in znanja. Skupina učencev razmišlja o dani temi, jo raziskuje ter sprejema in odgovarja na vprašanja partnerskih šol, na koncu pa izsledke s pomočjo IKT objavljajo in primerjajo s sodelujočimi šolami. Vsebine vključujejo tudi v redno šolsko delo in se pri tem povezujejo z okoliškimi strokovnjaki.

Martina Valant, Glasbena šola Jesenice

SPOZNAVANJE GLASBIL IN ZGODOVINE MESTA – PROJEKT »TRŽNICA«

Glasbena šola Jesenice pokriva učence treh občin: Jesenice, Žirovnica in Kranjska Gora. Glasbena šola vsako leto vabi učence k vpisu. Dolga leta je bila praksa pripraviti koncert za učence nižjih stopenj, pred dvema letoma pa se nam je porodila ideja o glasbeni tržnici, kjer predstavimo glasbila na stojnicah. Učenci tako vodeno hodijo od stojnice do stojnice, slišijo barvo glasbil, glasbila vidijo in otipajo, jih lahko preizkusijo in tudi kaj vprašajo. K projektu smo povabili tudi muzej, ki pripravi delavske in fužinarske igre, ki so se izvajale konec 19. in v začetku 20. stoletja.

Na koncert povabimo učence 2. razredov osnovnih šol vseh treh občin. Prireditveni prostor je trg pred šolo ter koncertna in baletna dvorana šole. Tržnico pripravimo v dopoldanskem času oz. na delovno soboto. Cilji tržnice so: spoznati lokacijo glasbene šole in muzeja, spoznati glasbila, ki se poučujejo v glasbeni šoli, preizkusiti glasbila, spoznati del zgodovine mesta. V prispevku bodo predstavljeni rezultati z vidika vodenja učenja, kot so na primer: navdušenje učencev, učiteljev ter ostalih obiskovalcev, učenci se lažje odločajo, katero glasbilo bi želeli igrati, skozi igro spoznajo, kakšna oblačila so včasih nosili, spoznajo igre in predmete s konca 19. in začetka 20. stoletja.

Marjan Prevodnik, Zavod RS za šolstvo

ZAKAJ BI MORALI BITI RAVNATELJI SEZNANJENI (VSAJ) Z OSNOVAMI (S)LIKOVNO-VIZUALNE IN UMETNIŠKE PISMENOSTI?

"Svet besed in števil je nepreklicno mrtev." Več kot pretirana izjava enega vodilnih ameriških inovatorjev na področju interaktivne tehnologije – zaznana že pred več kot 15 leti – se nanaša na vlogo slike v vzgojno-izobraževalnih procesih. Vendar ustvarjanje in preučevanje slike oz. podobe (v vseh njenih modalitetah, od umetnine do vizualnih komunikacij ali t. i. grafičnih organizatorjev, kot so grafi, sheme itd.) ali poučevanje z njeno pomočjo (skozi sliko) prihaja postopno v ospredje zanimanja širše pedagoške javnosti.

S tem v zvezi se vedno več govori o potrebnosti (s)likovno-vizualnega in umetniškega opismenjevanja vseh, ki delujejo na polju šolstva. Tudi pedagoška vodstva kot ključna, izobražena in vplivna skupina v vrtcih in šolah bi se morala za potrebe časa, ki nas, tudi s "pomočjo najsodobnejše informacijske tehnologije, poplavlja s slikami", dodatno opismenjevati v tej smeri.

Namen prispevka je predstaviti nekatere ključne vidike t. i. (s)likovno-vizualne in umetniške pismenosti, predvsem tiste, ki bodo ciljni skupini v pomoč pri njihovem vodstvenem in pedagoškem delu. Delo s slikami (bodisi kot samostojna vsebina bodisi kot sredstvo za doseg ciljev različnih učnih predmetov) je vsebina, strategija in oblika učenja, ki lahko kakovostno dopolnjuje druge oblike učenja. To je možno doseči z usmerjenim, nadaljnjim profesionalnim razvojem vzgojiteljev in učiteljev. Prvi pogoj za vzbujanje zanimanja kolegov praktikov o pomembnosti te vrste pismenosti je seznanjenost pedagoških vodstev šol. Slednja so ključni dejavniki oblikovanja, vodenja in motiviranja učečih se skupnosti vzgojiteljev, učiteljev in ravnateljev.

Slike vseh vrst, oblik in za različne namene predstavljajo in utemeljujejo pojme, ki predstavljajo prečiščeno usedlino naše izkušnje. Življenjska izkušnja posameznika temelji v osnovi na svetu slik, katere zaznavamo, gledamo, vidimo, ustvarjamo, preučujemo in jih poskušamo razumeti. O tem je času primerno razmišljal že Jan Amos Komensky.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ČETRTEK, 4. APRIL 2013	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA COLOMBO	13.30-15.00

Mateja Vodenik, OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova

MOJE DELO V KOMBINIRANEM ODDELKU

Glede na trende sodobne družbe kombiniran pouk v našem šolstvu ne bo izginil. Kombiniran pouk je način organizacije poučevanja več razredov istočasno, je specifična oblika vzgojno-izobraževalnega dela, pri kateri učitelj poučuje v starostno in programsko heterogenih skupinah.

V letošnjem šolskem letu poučujem kombiniran odderek 1. in 2. razreda. Za poučevanje v kombiniranem oddelku je zelo pomembna učiteljeva učna priprava. Sama pripravo oblikujem na podlagi tematskega prekrivanja med obema razredoma, saj gre za nadgradnjo snovi skozi razrede, ob tem pa je zelo pomembno moje dobro poznavanje učnih načrtov, učnih ciljev, vsebin in dejavnosti za oba programska razreda. Naša učna ura je sestavljena iz skupnega uvoda za oba razreda, ki mu sledi diferencirana zadolžitev v skladu z učnim načrtom za posamezni razred. Ob tem pa prihaja do izmenjave direktnega in indirektnega pouka, izbira pa je odvisna od zahtevnosti in od obravnavane učne teme. Pri svojem pouku uporabljam t. i. aktivne metode in oblike dela, katere spodbujajo višjo stopnjo miselne aktivnosti učencev (sodelovalno učenje, skupinsko delo, razprave, diskusije, didaktične igre, igre vlog ...). Delo v kombiniranem oddelku 1. in 2. razreda je zahtevnejše s prvošolci, saj se le-ti uvajajo v šolsko delo. Ob tem so mi v veliko pomoč drugošolci, ki razumejo, da moram večjo pozornost nameniti direktnemu delu s prvošolci in mi ob tem tudi pomagajo.

Učenci v kombiniranih oddelkih iz dneva v dan postajajo samostojnejši, starejši pomagajo mlajšim, mlajši pa nezavedno usvajajo snov višjega razreda. Učna individualizacija in diferenciacija se nemočno izvajata, med učenci in učiteljem pa je prisotna večja povezanost.

V prispevku bom predstavila razumevanje namena učenja, relevantnost in pomembnost informacij; povezovanje predhodnega znanja z novim, povezovanje znanja različnih področij v organizaciji ure kombiniranega oddelka 1. in 2. razreda.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povetkov

Iris Kravanja Šorli, OŠ Martina Krpana

IMPLEMENTACIJA KONCEPTA IZVIRNEGA DELOVNEGA PROJEKTA POMOČI V PRAKSI

Znanje je gonilna sila razvoja in napredka, zato seveda ne preseneča, da se na področju vzgoje in izobraževanja v zadnjih letih dogajajo številne spremembe, ki uvajajo novosti v vsakodnevno šolsko prakso. Če želimo, da bodo učitelji zainteresirani za implementacijo novega znanja v prakso, jih je potrebno k temu spodbuditi, jih motivirati za uporabo novih pristopov in konceptov dela z učenci. Pri tem je naloga ravnatelja, da zagotavlja pogoje, ki učenje omogočajo in ga spodbujajo in ob tem zagotovo ne moremo mimo ravnateljeve vloge pri spremljanju in usmerjanju dela učiteljev. Če si pogledamo področje vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami (OPP), vidimo, da smo v strokovnih in političnih krogih, tako na deklarativni kot na ravni ukrepov, priča prizadevanju za vključevanje OPP v redni vzgojno-izobraževalni proces, vendar samo vključevanje v redno šolo ne zagotavlja njihove dejanske socialne vključenosti. Za enkrat predvsem razmišljamo drugače, potrebno bo drugače še delovati. Opazovanje pouka ali hospitacija ob ustrezni izvedbi in konstruktivni povratni informaciji nudi veliko možnosti iskanja poti, da individualizacija in diferenciacija v samem procesu poučevanja zaživita v praksi ob hkratnem osebnotnem in profesionalnem razvoju učitelja, razvoju celotnega kolektiva in šole. Ravnatelj lahko pridobljene ugotovitve koristno uporabi za vodenje, usmerjanje vsakodnevne dela, za razreševanje težav in problemov, ki se pojavljajo pri šolskem delu ter pri načrtovanju razvoja šole. V prispevku bom podrobno predstavila (skozi študijo primera), kako se ugotovitve in podatki, ki jih ravnatelj ali svetovalni delavec pridobita s hospitacijami, lahko uspešno uporabijo za spodbujanje profesionalnega razvoja učiteljevega dela, predvsem skozi perspektivo odnosa učitelj – učenec ter implementacijo izvirnega delovnega projekta pomoči v praksi.

Andreja Lavrič, Izobraževalni center za zaščito in reševanje

UČENJE ZA USPEŠNO VARSTVO PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

»Mami, olje gori!« je zavpil sin. »Joj, le za hip sem odšla iz kuhinje. Hitro, polijva ga z vodo!« je vpila mama. »Nikar z vodo! Vse bo šlo v zrak!« je opozoril sin in s pokrovko zadušil ogenj. Mama je s ponosom vprašala sina: »Kako si to vedel?« Sin pa ji je navdušeno pričel razlagati, kaj vse se je naučil v šoli pri izbirnem predmetu Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Poleg požarne varnosti ve, kako se pripraviti in ukrepati pri poplavih, potresih in drugih naravnih nesrečah. Veliko ve o reševalcih, ki pri tem sodelujejo, in o njihovem prostovoljnem delu, kar ga je spodbudilo, da bo tudi sam postal prostovoljec.

Nad vsem tem ga je navdušil učitelj izbirnega predmeta – eden izmed 170 usposobljenih za njegovo izvajanje. Učitelji na več osnovnih šolah že tretje šolsko leto uspešno izvajajo vsebine o pojavu naravnih in drugih nesreč, o ogroženosti, preprečevanju in ukrepanju pred nesrečami, med njimi in po njih.

Metodične pristope za izvajanje predmeta so učitelji spoznali na seminarjih v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje ali v spletni učilnici centra. Za lažje poučevanje jim je v pomoč tudi elektronski priročnik. S sodobnimi pristopi pri usposabljanju smo učitelje želeli spodbuditi, da učence izbirnega predmeta poučujejo tako, da večajo njihovo aktivnost z različnimi nalogami, eksperimenti, igrami vlog, simulacijami in učnim pogovorom med učenci, v sklopu medpredmetnih povezav z drugimi učitelji, po pouku pa tudi s starši in drugimi sorodniki.

Učitelje in ravnatelje smo na seminarjih in konferencah spodbudili, da še dodatno pripomorejo k preprečevanju nesreč in ukrepanju pred, med in po njih na šolah kot tudi širše v svojem lokalnem okolju. Učenje učiteljev in ravnateljev o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ni pripomoglo le k uspešnemu poučevanju učencev, temveč tudi k učenju drugih deležnikov.

Lovro Dretnik, Gimnazija Moste

VODENJE UČENJA NADARJENIH DIJAKOV V ZNANJU MATEMATIKE

Za uspeh današnjih generacij v družbi, ki je polna znanja in informacij, je pomembno, da učenci prepoznajo uporabnost matematike v vsakdanjem življenju in stroki ter si znajo pri tem učinkovito pomagati s sodobno tehnologijo. Pomembno je, da tekom šolanja pridobijo občutek, kdaj jo je smiselno uporabiti in kako rezultate interpretirati.

Vse to je mogoče doseči, če so učenci in učitelj dovolj motivirani. Pri tem odigra veliko vlogo tudi ravnatelj, ki zna nagraditi takšnega učitelja in pozna sodobne oblike učenja in poučevanja. Sodobno učenje mora biti dejavno, izkustveno, sprotno, problemsko zasnovano, raziskovalno usmerjeno, poglobljeno in sodelovalno. Je učenje, ki izhaja iz poznavanja načinov, kako se učimo.

Če ga želimo doseči, je pomembno tudi vodenje za učenje, ki izhaja iz temeljnega procesa, ki se odvija v šolah in od vodjij zahteva, da razumejo nove konstrukte učenja, ki so jih prinesle spremembe (Erčulj 2001, Erčulj in Koren 2003).

V prispevku bom predstavil, kako vodim delo z nadarjenimi dijaki na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana, kjer v okviru krožka matematike vzpodbujam učenje matematike, izgrajujem občutljivost na matematične probleme, prepoznavam kapaciteto za prepoznavanje logičnih in številčnih vzorcev, prepoznavam sposobnost obravnavanja dolgih verig sklepanja idr. Vse to vodi h krepitvi logično-matematične inteligentnosti, ki je temeljni cilj, ki ga želim v okviru krožka doseči. Predstavil bom temeljne strategije dela in domače delo, ki vključuje uporabo spletne učilnice in sodobne tehnologije. Vse to doprinese tudi k odličnim dosežkom učencev na nacionalnih tekmovanjih.

Laura Rožman, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije

VODENJE UČENJA IN ŽELENI DOSEŽKI ŠTUDENTOV

Znanje je danes ena ključnih vrednot, sposobnost pridobivanja znanja, torej učenja, pa ena ključnih sposobnosti. Tako sta v okviru izobraževanja vodenje učenja in kompetenca učenje učenja izjemnega pomena.

Koren (2007, 99) trdi, da se ravnatelj ne more ogniti vodenju učenja, prav tako pa se ne more ogniti vzpostavljanju primernih okoliščin za učenje. V okviru vodenja za učenje lahko govorimo o različnih ravneh učenja (Southworth 2005, 87). Veliko pozornosti se namenja predvsem ravni učenja učencev, temu se bomo posvetili tudi mi. Tako delo učiteljev kot ravnateljev šol je na tej ravni usmerjeno v proučevanje rezultatov učencev. Bistvo vodenja šol predstavlja vodenje za učenje (Erčulj idr. 2008, 72),

Spodbujanje učenja pri učencih je pomembno z mnogih vidikov. Predvsem se je v zadnjih letih zgodil premik od ukvarjanja z vsebino in vprašanjem "kaj morajo učenci vedeti" k procesu učenja in ukvarjanjem z vprašanjem "kako se učenci učijo" (Koren 2007, 105).

Vodenje učenja ima na vsaki posamezni stopnji izobraževanja svoje posebnosti. V prispevku se bomo osredotočili na primer, kako lahko pri študentih spodbujamo zastavljanje lastnih učnih dosežkov oz. ciljev in zavedanja pomena aktivne vloge pri oblikovanju učnega procesa. Prikazani bodo primeri zastavljenih ciljev, zelenih učnih dosežkov in spretnosti, ki jih želi pridobiti z izobraževanjem skupina študentov. Podani bodo tudi primeri oblik in metod dela, za katere menijo, da so najučinkovitejše za kakovosten študij.

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Tatjana Ferjan, Srednja trgovska šola Ljubljana

MODELI VODNEJA UČENJA IZ PRAKSE

V referatu bom predstavila tri modele vodenja učenja, ki sem jih postavila v dolgoletni praksi. Učitelj lahko vodi učenje: po modelu, ki ga vodi sam, a učencu omogoča aktivnost v okviru smernic; po modelu, ki ga ponudi učencu, ki ima svojo kreativnost; po samostojnem učenčevem modelu, ki pomeni za učenca kreativno pot. Modeli pomenijo manjšo ali večjo možnost za učenčevu aktivnost. To bom prikazala na primeru raziskovalnega učenja. Raziskovalno učenje učencu omogoča odkrivanje novih neznanih značilnosti. Učenec pride pri tem do nove oblike mišljenja, to je do ustvarjalnega dela. Prvi model pomeni enostavno obliko raziskovalnega učenja, ki je navadno indirektna oblika, to je, da raziskovanje poteka po knjigah in drugih medijih. Učenec zbira gradivo o snovi. Na osnovi tega izdela poročilo oziroma plakat. Je ustvarjalen, a to je le začetek v tej smeri. Učenec dela po navodilih učitelja, ki ga usmerja. Drugi model raziskovalnega učenja pomeni za učenca že bolj samostojno pot. Pri tej stopnji raziskovalnega učenja gre za nadgradnjo indirektnega raziskovanja, kjer učenci npr. na terenu potrdijo teorijo, ki so jo pridobili pri indirektnem raziskovanju. V tem modelu raziskovalnega učenja se ustvarjalnost in inovativnost povečata glede na prvo stopnjo. Uspešnost po tem modelu dosegajo učenci, ki so motivirani in nadarjeni v določeni smeri. Tretji model raziskovalnega učenja predstavlja raziskovalna naloga, ki pomeni vrh raziskovalnega učenja. Raziskovalna naloga se odvija po etapah, ki vsaka pomeni določeno stopnjo v raziskovalnem procesu. V tem modelu izstopa učenčeva ustvarjalnost in nadarjenost. Mislim, da navedeni modeli učenja zadovoljijo potrebe po diferenciaciji in individualizaciji učenja, kar je nujno za dobro učenje.

.....

PREDSTAVITVE PLAKATOV

SREDA, 3. APRIL 2013	PREDSTAVITEV PLAKATA
AVLA KONGRESNEGA CENTRA	17.15–17.45

Šola za ravnateljce

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Dragica Toplišek Tušar, Vrtec Škofja Loka

DAN BREZ IGRAČ: NESTRUKTURIRANI MATERIAL – PRILOŽNOST ZA RAZISKOVANJE, IGRO

Vzgojitelji se pogosto, če ne prav vsak dan, sprašujemo, kako sebi in otrokom, ki rastejo ob nas, polepšati svet. Mogoče ravno zaradi tega še vedno prevečkrat segamo po že narejenih igračah, namesto da bi gradili na odnosu, ki nas povezuje, in se podali v svet doživetij, raziskovanj, ravno s pomočjo predmetov in materialov, ki jih najdemo v svoji okolici. V prispevku bova predstavili, kako lahko poteka dan v skupini 24 otrok, starih 4–5 let, zatopljenih v igro v petih kotičkih, kjer je na voljo le odpadni ali naravni material. Kako pomembna je vzgojiteljeva vloga pri takšnih dejavnostih, njegovo navdušenje in sposobnost dodajanja novih materialov ravno v pravem trenutku, postavljanje vprašanj, s katerimi spodbuja raziskovalna vprašanja in motiviranost otrok pri igri. Otroci so aktivni, ustvarjalni, hkrati pa si poizkušajo pojasniti, kako je sestavljen prostor, v katerem živijo. Pri igri s tovrstnimi materiali vzgojitelj izpodbuja otrokovo samostojnost pri iskanju novih idej, pri tem pa poizkuša sprejemati še tako nevsakdanje otrokove ideje, čeprav se ne prilegajo v naš odrasli miselni sistem. Pri vsem tem je pomemben proces, pot, ki jo otrok skozi igo prehodi, in zavedanje, da ni nepravilnih odgovorov, da se ne more »zmotiti«. Igra z nestrukturiranim materialom otrokom omogoča izživljanje tistega, kar je v njih. In to vsem otrokom, brez izjem.

Natalija Mihelčič, OŠ Stopiče

UČENCI V VLOGI UČITELJA – KREPITEV (SAMO)UČENJA S POMOČJO UPORABE RAZLIČNIH UČNIH OBLIK

Danes je učni proces močno pod udarom številnih razprav, vsako leto pa je izvajanje učnega procesa samo vprašanje izbire načinov in oblik, s pomočjo katerih je učencem omogočeno priti do čim bolj kakovostnega znanja. In na kakšen način izvesti strategijo vodenja učenja, da bo ta učencem ponudila najbolj kakovostni način učenja in posledično tudi znanje? Pričujoči prispevek skuša prikazati enega izmed načinov učenja, ki se je na Osnovni šoli Stopiče izkazal za učinkovitejšega in dobrodošlega, tako med učenci kot tudi med učitelji. Učenci 9. razredov so učni proces morali pripraviti sami, in sicer je bil le-ta organiziran kot učne ure ob dnevu dejavnosti, ko so učenci obiskali ribniški in kočevski muzej, pri tem pa so morali sami »oblikovati« oziroma izvesti učni proces na zgodovinsko temo. Učni proces v obeh muzejih je vključeval samostojno delo skupin učencev, v okviru katerega so le-ti imeli toliko »manevrskega« prostora, kot so si ga sami ustvarili. Pred samo izvedbo učnih ur v muzeju je priprava na učni proces potekala pri uri zgodovine, kjer so bili učenci seznanjeni z navodili in nekaterimi napotki, kako in na kaj morajo biti predvsem pozorni ter katere učne cilje morajo doseči po zaključenem učnem procesu. Priprava je zajela samoizdelavo načrta posameznih skupin učencev, v katerem so predvideli, na kakšen način bodo usvojili zastavljene učne cilje. Večina skupin je v (samo) vodenje učenja vključila razpoložljivost kustos, vizualnih in slušnih efektov, nekateri med njimi pa so se odpravili na raziskovanje učne teme po klasičnem načinu – ogled razstavnih eksponatov in panojev. Objektivno znanje učencev sem ovrednotila z enotnim testom, ki so pokazali, da so učenci

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

glede na izbiro različnih načinov učenja usvojili in dosegli zastavljene učne cilje. Slednje je dokazalo, da se je učenčeva lastna strategija o poteku učenja izkazala za uspešno in hkrati tudi kot povratna informacija o uspešno usvojenih ciljih.

Barbara Šket, OŠ Log-Dragomer

SODELOVALNO UČENJE

Sodelovalno učenje je koristno za stimulacijo radovednosti in zadovoljstva pri oblikovanju izobraževalnih in učnih procesov. Učitelj mora prispevati k oblikovanju okolja za sodelovalno učenje, za katerega je značilno, da ustvarja pozitivne odvisnosti, meri na individualno odgovornost, omogoča neposredne interakcije, razvija socialne veščine in vsebuje motrenje dela v skupini. V situacijah sodelovalnega učenja je naloga deljena, na koncu so delni rezultati združeni v končen rezultat.

V prispevku bo predstavljena raziskava, v katero je bilo vključenih 153 učencev od 6. do 9. razreda. V strukturiranem vprašalniku so ovrednotili 22 trditev z Likertovo lestvico strinjanja od 1 do 5.

Na osnovi analize je bilo ugotovljeno: kakšen odnos imajo učenci do sodelovalnega učenja, ali način organizacije vpliva na motivacijo učencev za delo, ali takšen način dela pri učencih vpliva na razvoj socialnih veščin, kaj učenci pričakujejo od učitelja pri takšem načinu učenja.

Izkazalo se je, da imajo učenci sodelovalno učenje radi, pri tem pa je pomembno, da si lahko sami izberejo člane skupine in da so v skupini tisti sovrstniki, s katerimi se tudi sicer več družijo. Moteče za njih je, če posamezniki v skupini dela ne jemljejo resno. Vloge v skupini si raje razdelijo sami, ker poznajo svoja močna področja. Učenci menijo, da morajo prevzeti odgovornost za uspeh skupine, da si morajo med seboj pomagati, da jih takšen način dela povezuje in da na takšen način razvijajo socialne veščine. Zanimivo je tudi, da učenci ne čutijo zadrege, če ostali vidijo, da imajo primanjkljaj na določenem področju. Učenci pa niso bili najbolj prepričljivi o tem, da se počutijo bolj sigurni, če učitelj nadzoruje aktivnost skupine. Pomembno za njih je, da učitelj nalogo osmisli, da na zaključku odpre diskusijo in da povzame pojme, o katerih so se učili. Učencem je sodelovalno učenje všeč, ker so v središču poučevanja.

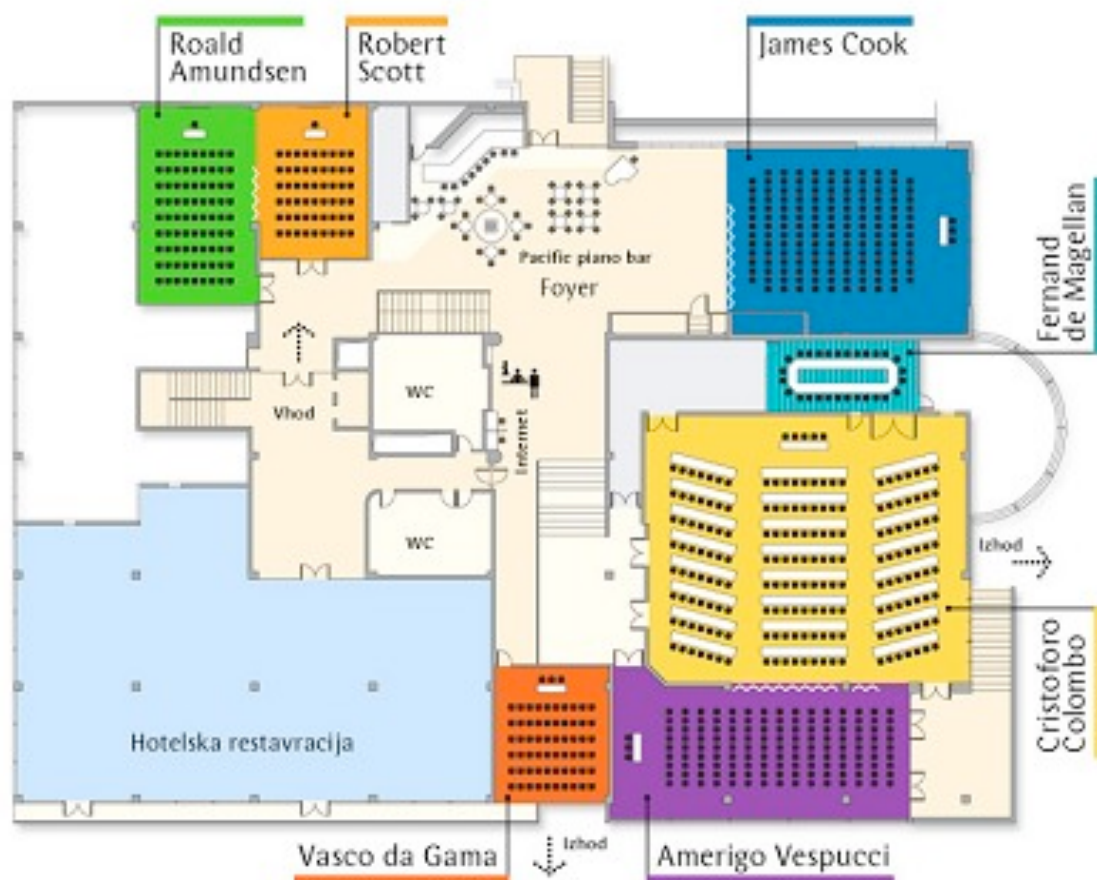
Poznavanje stališč učencev do sodelovalnega učenja je pomemben pripomoček učitelju pri vodenju takšne oblike dela.

TLORIS KONGRESNEGA CENTRA

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

ZAPISKI

VODENJE UČENJA

Zbornik povzetkov

VODENJE UČENJA

Zbornik povzetkov

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

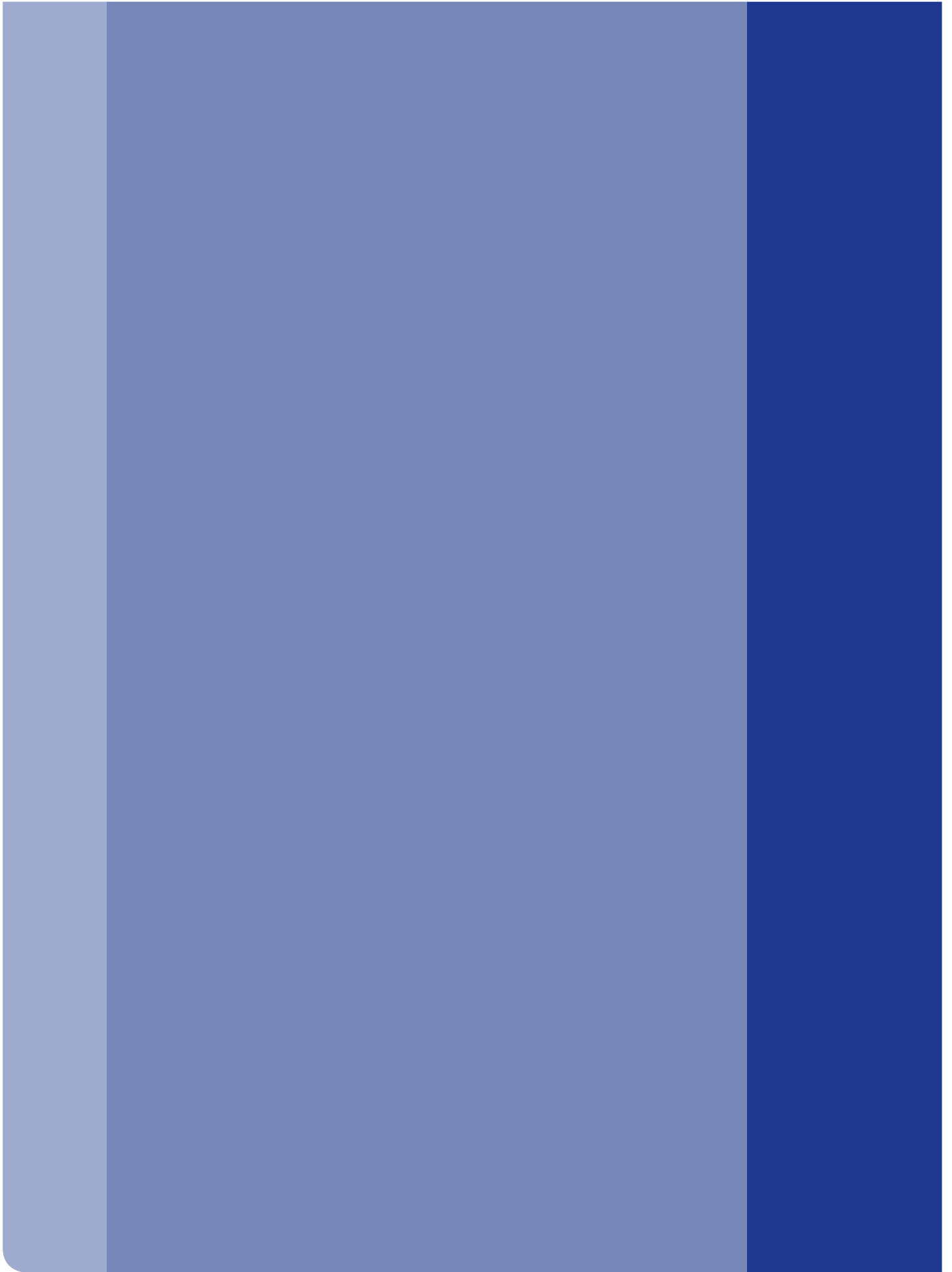
VODENJE UČENJA

Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

VODENJE UČENJA
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

II. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju

VODENJE UČENJA

Zbornik povzetkov

3.-4. april 2013